

Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Michal Pitoňák

**IMIGRACE DO SPOJENÝCH STÁTŮ
AMERICKÝCH PO
11. ZÁŘÍ 2001**

Bakalářská práce

Praha 2008

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Lenka Lachmanová

1.0	ÚVOD.....	4
2.0	TEORETICKÉ VYMEZENÍ MIGRAČNÍ PROBLEMATIKY.....	6
2.1	MIGRACE A JEJÍ DEFINICE	6
2.2	TYPOLOGIE MIGRACE, DEFINICE IMIGRACE A IMIGRAČNÍ POLITIKY.....	7
2.3	TEORIE VYSVĚTLUJÍCÍ MIGRACI	8
2.3.1	<i>Neoklasická ekonomie</i>	8
2.3.2	<i>Nová ekonomie migrace.....</i>	10
2.3.3	<i>Teorie segmentovaného pracovního trhu (Dual labour market theory).....</i>	11
2.3.4	<i>Teorie světového systému.....</i>	12
2.3.5	<i>Teorie migračních systémů</i>	13
2.3.6	<i>Teorie migračních sítí a trans-nacionálního prostoru.....</i>	14
2.3.7	<i>Teorie kumulativní příčinnosti a institucionalismus</i>	15
2.4	POJETÍ IMIGRACE V USA	16
3.0	HISTORIE IMIGRACE VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH.....	18
3.1	STRUČNÁ HISTORIE OSIDLOVÁNÍ SEVEROAMERICKÉHO KONTINENTU	18
3.2	VÝVOJ IMIGRACE A IMIGRAČNÍ POLITIKY V USA	19
3.2.1	<i>Období vysokého přistěhovalectví a začínajících restrikcí mezi lety 1882 – 1924.....</i>	22
3.2.2	<i>Období mezeného (1924 - 1943) a rostoucího (1943 – 1965) přistěhovalectví.....</i>	23
3.2.3	<i>Období nízkých restrikcí a relativně vysokého přistěhovalectví</i>	25
3.2.4	<i>Období rostoucích neúčinných restriktivních opatření a vysokého, rostoucího přistěhovalectví od r. 1980 do 11. září 2001.....</i>	26
4.0	HLAVNÍ ZMĚNY V IMIGRAČNÍ POLITICE USA PO 11. ZÁŘÍ 2001	29
4.1	NÁSTIN HLAVNÍCH BODŮ VÍZOVÉHO PROCESU	29
4.2	LEGISLATIVNÍ ZMĚNY PO 11/9.....	30
4.3	ZMĚNY V JEDNOTLIVÝCH ETAPÁCH VÍZOVÉ PROCEDURY PO 11/9.....	32
4.3.1	<i>Změny v žádostech o víza.....</i>	32
4.3.2	<i>Změny v posuzování žádostí na konzulátech</i>	33
4.3.3	<i>Změny při vstupu na území USA.....</i>	34
4.3.4	<i>Změny v obnovování platnosti víz.....</i>	36
4.4	VÝHLEDY DO BUDOUČNA	36
4.5	ČESKÁ REPUBLIKA A BEZVÍZOVÝ STYK S USA	37
5.0	ANALÝZA IMIGRAČNÍCH TOKŮ PO 11/9.....	37
5.1	ANALÝZA TRVALÝCH IMIGRAČNÍCH TOKŮ PO 11/9	37
5.2	ANALÝZA DOČASNÝCH IMIGRAČNÍCH TOKŮ (VÍZOVÝCH) PO 11/9	42
5.2.1	<i>Analýza podle místa původu držitelů dočasných víz</i>	42
5.2.2	<i>Analýza podle typu vydaných dočasných víz.....</i>	45
6.0	ZÁVĚR.....	48
7.0	SEZNAM LITERATURY	51
7.1	TIŠTĚNÉ ZDROJE	51
7.2	DIGITALIZOVANÉ ZDROJE	52
7.3	INTERNETOVÉ ZDROJE	53

Seznam použitých grafů

GRAF 1 CELKOVÝ POČET UDĚLENÝCH ZELENÝCH KARET PODLE TYPU V ROCE 2006.....	16
GRAF 2 CELKOVÝ POČET UDĚLENÝCH DOČASNÝCH VÍZ PODLE TYPU V ROCE 2006	18
GRAF 3 ROČNÍ TOKY VEŠKERÝCH IMIGRANTŮ MEZI LETY 1820 – 2007	20
GRAF 4 PODÍL IMIGRANTŮ Z JEDNOTLIVÝCH REGIONŮ V DANÝCH OBDOBÍCH	21
GRAF 5 CELKOVÝ POČET IMIGRANTŮ PODLE REGIONŮ V OBDOBÍ 1881 - 1920	23
GRAF 6 CELKOVÝ POČET IMIGRANTŮ PODLE REGIONŮ V OBDOBÍ 1921-1940.....	24
GRAF 7 CELKOVÝ POČET IMIGRANTŮ PODLE REGIONŮ V OBDOBÍ 1941-1960.....	24
GRAF 8 CELKOVÝ POČET IMIGRANTŮ PODLE REGIONŮ V OBDOBÍ 1965-1980.....	25
GRAF 9 CELKOVÝ POČET IMIGRANTŮ PODLE REGIONŮ V OBDOBÍ 1980 – 2003.....	28
GRAF 10 PRŮMĚRNÉ PODÍLY JEDNOTLIVÝCH TYPŮ TRVALÉ IMIGRACE MEZI LETY 1998 - 2006.....	38
GRAF 11 CELKOVÉ POČTY UDĚLENÝCH ZELENÝCH KARET V LETECH 1998 - 2006	39
GRAF 12 ABSOLUTNÍ POČTY UDĚLENÝCH ZELENÝCH KARET MEZI LETY 1998 – 2006 U NEJČASTĚJŠÍCH KATEGORIÍ	39
GRAF 13 POČTY PŘIJATÝCH NOVÝCH UPRCHLÍKŮ V USA PODLE ZEMÍ S JEJICH NEJVYŠŠÍM PODÍLEM V LETECH 2000 - 2006	41
GRAF 14 CELKOVÉ ROČNÍ POČTY PŘEKROČENÍ HRANIC V LETECH 1998 – 2006	43
GRAF 15 CELKOVÝ POČET UDĚLENÝCH VÍZ V ZEMÍCH S TRADIČNĚ NEJPOČETNĚJŠÍ NÁVŠTĚVNOSTÍ USA 1998 - 2006.....	44
GRAF 16 POČTY VÍZ U VYBRANÝCH ZEMÍ V LETECH 1998 - 2006	45
GRAF 17 PODÍL HLAVNÍCH TYPŮ DOČASNÝCH VÍZ V ROCE 2002.....	46
GRAF 18 POČTY VYDANÝCH VÍZ V TURISTICKÉ A OBCHODNÍ KATEGORII MEZI LETY 1998 A 2006..	47
GRAF 19 VYDANÁ STUDENTSKÁ A DOČASNÁ PRACOVNÍ VÍZA V LETECH 1998 - 2006.....	48

Upřímně bych chtěl na tomto místě poděkovat Mgr. Lence Lachmanové za cenné rady, podporu při zorientování se v problematice, zapůjčení studijních materiálů a především za vůli napomáhat mi při sepsání této práce. Současně bych chtěl poděkovat všem, kteří mi zapůjčili literaturu a jiné odborné materiály.

1.0 Úvod

Tématem této bakalářské práce je imigrace do Spojených států amerických (dále jen USA) po 11. září 2001 (dále jen 11/9). Dle mého názoru se jedná o problematiku, které zatím nebyla věnována dostatečná pozornost. Téma je pro mne zajímavé, protože může ilustrovat jeden z mnoha nepřímých dopadů teroristických útoků na USA, kterým je v této práci především dopad na úroveň imigrace do USA. Vlastní teroristické útoky nejsou předmětem této práce a nebudeme zde ani rekapitulovat jejich průběh či příčiny. Dle mého názoru se jedná o událost, o které má široká veřejnost dostatečné povědomí. Cílem práce je analýza změn v imigračních tocích do USA a analýza hlavních změn v imigračních politikách, které imigrační toky mohly ovlivnit. Tento cíl je vymezen široce, proto bylo stanoveno několik hlavních výzkumných tvrzení, která jsou ústřední myšlenkou práce.

- 1) V důsledku změn po 11/9 došlo ke snížení hladin imigračních toků do USA.
- 2) Změny v imigračních tocích ovlivnily především počty nově příchozích imigrantů z „arabského světa“.
- 3) Poklesy budou znatelné především u dočasných toků, které jsou lépe ovlivnitelné imigračními politikami.

V rozsahu bakalářské práce není možné tuto problematiku pojmout vyčerpávajícím způsobem. Z tohoto důvodu mým cílem bude přiblížení imigračních toků, jejich změn a změn v imigračních politikách zaměřené na potvrzení, či vyvrácení výše zmíněných tvrzení. Nejprve ve stručnosti nastíníme strukturu práce.

Ve druhé kapitole, kterou začíná teoretická část práce, nejprve definujeme pojem migrace, imigrace a imigrační politika. Na základě několika nejznámějších konceptů (teorií) jsou přiblíženy mechanismy, které migraci uvádějí do pohybu či jinak popisují její principy fungování. Pochopení základních teoretických kauzálních mechanismů je podstatné pro jakékoliv další studium migrační problematiky. V závěru druhé kapitoly je také nastíněna základní charakteristika imigrace v kontextu USA pro další usnadnění orientace v textu.

Ve třetí kapitole je popsán historický vývoj imigrace do USA. Výklad historie je důležitý, protože abychom mohli zkoumat současné imigrační trendy, potřebujeme znát jejich příčiny v minulosti. Imigrační toky jsou v každém státě světa unikátní, mohou si být podobné, avšak nikdy nemají naprosto stejnou strukturu, jsou dány charakteristickými podmínkami, ve kterých se vyvíjely. Odpovíme také na otázku, proč má současná imigrace v USA těžiště položené ve sjednocování rodin, a nikoliv například v pracovní migraci.

Čtvrtá část práce zachycuje změny v imigračních politikách, které nastaly po 11/9. Popisuje jednotlivé nově zavedené restriktivní procedury. Podrobněji si také charakterizujeme celý vízový proces, změny v jeho jednotlivých částech a výhledy do budoucna. Jedná se tedy o část práce, ve které se dozvíme o existenci mnoha mechanismů schopných zasahovat do procesu imigrace.

Pátou částí práce je vlastní analýza imigračních toků. Snahou bude prokázat výše zmíněná výzkumná tvrzení a díky přehledným grafům znázornit imigrační toky v několikaletých intervalech dělených například podle místa původu trvalých či dočasných imigrantů. Na hladiny imigračních toků pohlédneme také podle účelu imigrace a zaměříme se na změny v počtech žadatelů o jednotlivé typy víz. K úspěšné interpretaci zjištěných výsledků se pokusím syntetizovat data ze statistických zdrojů USA.

2.0 Teoretické vymezení migrační problematiky

2.1 Migrace a její definice

Hovoříme-li o migraci, pak máme na mysli jeden z typů mobility obyvatelstva v geografickém prostoru. K tomu abychom migraci zařadili, nejprve zmíníme některé odborné definice. Podle Drbohlava, 1999: „*Migrace je pouze jednou z forem prostorové mobility¹ obyvatelstva. Tou tedy rozumíme pohyb obyvatelstva v geografickém prostoru z důvodů uspokojování potřeb v nejšířším významu tohoto pojmu. Prostorová mobilita není pouhým fyzickým přemístěním, ale je to též proces výběru místa, spojený s emocionální vazbou k objektům či prostorovým celkům.*“ Způsob jakým je migrace separována od ostatních prostorových pohybů je v mezinárodním kontextu rozdílný.

V Česku je migrace chápána jako změna trvalého bydliště, kdežto většina zemí zařazuje do migračního pohybu i změnu tzv. obvyklého bydliště². Podle Jelínka a kol., 1984: „*Migrace neboli stěhování, demografy též nazývána mechanický pohyb nebo mechanická změna obyvatelstva, je forma prostorové mobility mezi dvěma územními jednotkami, znamenající, obvykle trvalou změnu pobytu.*“ Širokou definici migrace³ uznává například mezinárodní organizace pro migraci IOM, 2004: „*Je to jakýkoliv druh pohybu obyvatelstva, uvnitř státu nebo přes mezinárodní hranici, nezávislý na délce, důvodech ani jeho složení. Zahrnuje uprchlíky, přemístěné osoby, vykořeněné lidi a ekonomické migranty*“.

V další definici tentokrát Ryastad, 1992: „*Migrace není jednotným pohybem, nýbrž ji můžeme řadit do velkého množství pohybů.*“ Naznačuje, že se jedná o skutečně těžko uchopitelný proces. Mnohými autory je chápána jinak, například následující ekonomicky zabarvená definice migrace: „*Relativně dobrovolný, převážně ekonomicky motivovaný pohyb osob přes hranice státu za účelem relativně dlouhodobého či trvalého pobytu*“ (Cihelková a kol, 1996:73).

¹ Prostorová mobilita zahrnuje širší spektrum mechanických pohybů obyvatelstva, včetně migrace. Mezi další typy prostorové mobility patří např. dočasné či periodicky se opakující pohyby (dojíždka za prací, studentský pobyt, turistika)

² Evropská komise definuje obvyklé bydliště jako místo, kde lidé obvykle žijí, tj. alespoň 185 dnů v kalendářním roce, zdůvodů osobních a pracovních vazeb nebo v případě lidí bez pracovních vazeb z důvodů osobních vazeb, které vykazují úzké spojení mezi nimi a místem, kde žijí.

³ V anglickém originále: „A process of moving, either cross an international border, or within a State. It is a population movement, encompassing any kind of movement of people, whatever its limit composition and causes; it includes migration of refugees, displaced persons, uprooted people, and economic migrants (IOM, 2004)

2.2 Typologie migrace, definice imigrace a imigrační politiky

Podle zmíněných definic můžeme migraci členit z mnoha možných úhlů pohledu. V kontextu měřítkovém mluvíme buď o migraci vnitrostátní, nebo mezinárodní. Mohli bychom se také zabývat mírou dobrovolnosti migračního pohybu, tedy o hranici mezi migrací dobrovolnou a nucenou. Nejsou ovšem ostře vymezeny, diskutabilní je například migrace pracovní, která může být zároveň dobrovolnou, tak i nucenou. Dělníci, kteří migrují daleko za prací, aby užívali své rodiny, nejsou podle mého názoru dobrovolnými migranty.

Migraci je možné dále dělit podle jejího hlavního motivu na ekonomickou, politickou, sociální, náboženskou⁴. Další možné dělení je podle délky trvání migračního pohybu, kdy uvažujeme migraci stálou a dočasnou. Poslední dobou je také diskutovaná cirkulační migrace, která vychází ze skutečnosti, že se někteří migranti po určité době vracejí nastálo či dočasně do své domoviny (Fargues, 2008). Pokud budeme uvažovat migraci v mezinárodním kontextu a nikoliv ve vnitrostátním, měli bychom definovat pojmy imigrace a emigrace. Ve vnitrostátním kontextu česká terminologie používá termíny přistěhovalec a vystěhovalec. Podle směru migračního pohybu migrant přichází do přijímající země, a tedy imigruje, nebo odchází z té vysílající, neboli emigruje.

Z pohledu této práce uvažuji imigraci v nejširším slova smyslu, jako různým způsobem motivovaný mezinárodní pohyb obyvatelstva, který může být dočasný (např. krátkodobý, cirkulační) nebo trvalý. V této práci uvažuji imigranty jako obyvatele směřující do USA z území jiných států.

Také bychom měli vymežit pojem imigrační politika, která je podle Barši a Baršové (2005) dílčím souborem migračních politik⁵, jejímž cílem je stanovit, kteří cizinci a za jakých podmínek se mohou dlouhodobě či trvale usadit v hostitelské zemi. Imigrační politika je tedy nástrojem, který může imigraci regulovat.

⁴ Domnívám se, že existuje náboženská migrace v podobě poutních cest, či opuštění domova z důvodu víry.

⁵ Termínem migrační politiky označujeme politiky směřující k přímé či nepřímé regulaci a řízení pohybu lidí přes mezinárodní hranice. Migrační politiky se týkají jak regulace a usměrňování legální migrace, tak postihu a prevence nelegální migrace. Patří sem například vydávání víz a pasů, ostraha a regulace překračování hranic či podmínky udělování ochrany cizincům prostřednictvím azylu. (Barša, Baršová 2005)

2.3 Teorie vysvětlující migraci

Napříč vědeckými obory je migrace jako nezkrotný a nejednoznačně uchopitelný proces, vysvětlován rozličně. Odborníci (geografové, demografové, ekonomové, sociologové, psychologové...) se pokoušejí tento fenomén vysvětlit již dlouhá léta. Definováno bylo mnoho migračních teorií, přesněji řečeno spíše konceptů, protože většina tzv. teorií nesplňuje základní kritéria. Nemají obecnou platnost, jednotlivé části nejsou logicky provázány a především nepředpovídají budoucí vývoj (Drbohlav, Uherek, 2007). Všechny tyto „teorie“ velice rozmanitě popisují dopady migračních procesů nebo hledají faktory, které migraci uvádějí do pohybu. Dodnes ovšem nebyla nalezena žádná taková teorie a patrně není ani možné zformulovat teorii, která by popisovala migraci zcela vyčerpávajícím způsobem (Drbohlav, Uherek 2007). Jako interdisciplinární fenomén je migrace pravděpodobně příliš komplexní a neuchopitelná. Domnívám se, že proto se často „teorie“ zaměřují pouze na určité dílčí části (aspekty) migračního procesu, v nichž si často jednotlivé teorie konkurují a vysvětlují ji na základě odlišných kauzalit.

Jejich rozdílnost nespočívá pouze v interdisciplinárním pojetí, ale také například v mikro- či makroúrovni pohledu (Massey a kol., 1993), kde první se pokoušejí vysvětlovat migrační proces na úrovni jednotlivců či menších skupin (rodin), druhé migraci chápou jako důsledky vnějších podmínek (povětšinou socioekonomických), jež ovlivňují hromadné chování lidí. Jednotlivé teorie se přesto dokáží navzájem v jistých aspektech úspěšně doplňovat (jsou komplementární) a vzájemnou kombinací jsou schopné vysvětlit větší část migračních procesů.

Migrační teorie jsou chápány jako nástroje k pochopení kauzálních mechanismů, jejichž znalost je esenciální pro ovlivňování migračních procesů pomocí nejrůznějších imigračních politik. Popisují zde vybrané teorie, jejichž hlavní myšlenka je vždy stručně nastíněna a posléze diskutována.

2.3.1 Neoklasická ekonomie

Migrace jako důsledek nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na pracovním trhu. (Barša, Baršová 2005)

Neoklasická ekonomie popisuje migraci zároveň ve dvou měřítkových dimenzích. Na mikroúrovni, se zaměřuje na objekt rozhodování, jednotlivce toužícího po zlepšení své celkové

životní situace pomocí migrace (vychází z tzv. human capital modelu viz Drbohlav, Uherek 2007). Jednotlivec se rozhoduje na základě jakéhosi vnitřního kalkulu⁶ výhodnosti cesty, hledá oblast, kde rozdíl ve mzdách je natolik velký, že z krátké či dlouhodobé perspektivy převýší náklady spojené s vlastní migrací. Pokud takovou oblast najde, dojde k migraci. Touha po maximalizaci příjmu je tedy nutným předpokladem (Barša, Baršová 2005).

Pokud by neexistovaly rozdíly ve mzdách mezi jednotlivými oblastmi, které pro využití v mezinárodním kontextu považujeme za rozdíly mezi jednotlivými samostatnými státy, nemohlo by docházet podle této teorie k migraci. Předpoklady pro existenci těchto migračních pohybů, teorie klasické ekonomie vyvozuje z pohledu makroúrovně.

Dlouhodobě by taková pracovní migrace měla nastolit rovnováhu mezi dodávkou práce a mzdami: „*Odchod lidí ze země snižuje počty pracovních sil, což vede postupně ke zvyšování výdělků. Na druhé straně navyšuje příliv lidí do ekonomicky vyspělé země počty pracovních sil, což vede ke snižování výdělků*“ (Rabušic, Burjanek 2003:10)

Migrace jako důsledek nerovnoměrného rozložení práce a kapitálu ve světovém měřítku. Díky nedostatku pracovních sil v jistých sektorech dochází většinou ke zvyšování mezd, tedy k tvorbě nerovností a místo (region, stát) se stává potenciálním lákadlem⁷. (Barša, Baršová 2005 podle Parnreiter 2000).

Nejzávažnějším nedostatkem tohoto přístupu (podle Barša, Baršová 2005) jsou nedostatečná schopnost vysvětlit migrační situaci v rámci EU, kde navzdory markantním rozdílům ve mzdách nedochází k velkým migračním pohybům. Dalším nedostatkem je skutečnost, že lidé v mnoha nejchudších zemích světa vůbec nemigrují do bohatších zemí. Dochází k tomu naopak v zemích, které jsou v současné době nejrychleji se rozvíjejícími. Patří mezi ně především nově industrializované „asijské tygři“ (draci), tedy státy jako Thajsko, Korejská Republika, Singapur, Taiwan a další. Stávají se tak největšími zdrojovými oblastmi migrantů (Barša, Baršová 2005 podle Parnreiter 2000). Zajímavé jsou také námitky některých autorů (např. Arango), kteří rozeznávají rozdíl mezi relativní chudobou a absolutní chudobou⁸ resp. blahobytem. Jakmile blahobyt dosáhne určitého prahu, sklon k migraci ustává, byť relativně vzato by z ní pracovník mohl vytěžít ještě větší blahobyt, než jaký má na daném místě.

⁶ Podobně model Costs and benefits, počítá s kalkulem. Kde na pomyslných vahách jsou výhody a nevýhody, za předpokladu, že bereme v potaz legálního migranta, pokud uvažujeme nelegálního, pak ještě musíme započítávat pravděpodobnost jeho odhalení, tedy další nevýhodu.

⁷ Toto tvrzení je základem pro Push and pull model (viz Barša, Baršová 2005 podle Petersen 1970)

⁸ Absolutní chudoba vychází ze stanovení absolutní hranice chudoby. V české sociální praxi je touto hranicí životní minimum (aktuálně 4100 Kč/měsíc). Relativní chudoba je definována ve vztahu k celkové úrovni prosperity v dané zemi, neboli vychází z naměřené příjmové nerovnosti (v EU např. v roce 2001 cca 8% obyvatel) podle UNDP (2004)

Dobrou „největší slávy“ této teorie byla 60. léta 20. století. Dnes má tato teorie silnou konkurenci. Dvě následující teorie se také významně podílely na vysvětlení migračních procesů.

2.3.2 Nová ekonomie migrace

Migrace jako důsledek úsilí minimalizovat riziko a diversifikovat zdroje příjmu, jako důsledek relativní, nikoliv absolutní chudoby. (Barša, Baršová 2005)

Autor této teorie Oded Stark studoval migrační pohyby z venkova do měst ve třetím světě⁹. Zaměřil pozornost na rodiny popř. jiné skupiny, hrající roli v procesu rozhodování na rozdíl od jednotlivce. Pozornost také odvrátil od trhu práce a zaměřil ji k trhu s pojištěním a kapitálem.

Migrace je zde chápána jako přizpůsobení domácnosti požadavkům kapitalistické ekonomiky v prostředí, kde dostatečně nefungují pojišťovací a úvěrové trhy (Barša, Baršová 2005). Proces migrace na základě této teorie může být zjednodušen na příkladu venkovské rodiny, nemající dostatek kapitálu pro modernizaci (nákup strojů) bez záruk proti možnému úpadku. Může tedy dojít k migraci některého člena rodiny (potomka), často vybaveného vyšší kvalifikací do města popř. ciziny, který později podpoří svojí rodinu v podobě remitancí¹⁰.

Tato teorie může být rozšířena o tzv. výměnu rizik¹¹. Příkladem je situace, kde migrující člen je zajištěn proti možnému selhání při hledání pracovního místa v cizině (vždy se může vrátit a najít znovu útočiště ve svém původním domově), zatímco členové rodiny zůstávající na místě jsou „pojištěni“ proti přirozenému či ekonomickému neštěstí tím, že mají nezávislý zdroj příjmu ve městě.

Dochází k posunu od volby maximalizující zisk z hlediska absolutní chudoby k hledisku relativní chudoby, což vysvětluje proč je migrace intenzivnější v oblastech s nerovnoměrnějším rozdělením příjmů (vyskytují se zde bohatí i chudí) než v chudých oblastech s rovnoměrným rozdělením příjmů (vyskytují se zde jen chudí lidé). Poněkud zjednodušeně řečeno můžeme na základě této teorie předpokládat, že migrace je intenzivnější v oblastech kde je hodně úspěšných i neúspěšných lidí, kde tedy lidé vidí příklady úspěchu.

⁹ Především dříve v Mexiku

¹⁰ Transfer peněz do místa původu (Henig, 2007)

¹¹ Trade of risks (Stark 1991)

Migrační politika získává další možnost regulovat migraci za pomoci regulací pojišťovacích a úvěrových trhů mimo stávajících možností regulací pracovního trhu. Barša, Baršová 2005 podle Massey a kol. 1997 dále vyvozují, že změny v rozdělení příjmů mohou motivovat k emigraci i v případě, kdy průměrný příjem obyvatel roste (pokud na růstu příjmů nemají relativně chudí obyvatelé podíl).

Nejzávažnějším nedostatkem této teorie je skutečnost, že nevysvětluje migraci celých rodin a také, že se zaměřuje striktně na nabídkovou stranu migrace, tedy na příčiny ve vysílajících zemích (Barša, Baršová 2005) a nebere v úvahu poptávku v přijímacích zemích. Na tuto skutečnost navazuje následující teorie.

2.3.3 Teorie segmentovaného pracovního trhu (Dual labour market theory)

Migrace jako důsledek náborových politik a hierarchické segmentace pracovního trhu přijímacích zemí. (Barša, Baršová 2005)

Poptávkovou stránkou migrace se zabývá práce Michaela J. Piora (z roku 1979, uvedená v Drbohlav, Uherek 2007). Pozornost se přiklání k přijímacím zemím, ve kterých se nalézá impulz vyvolávající migrační proces. Tyto většinou kapitalistické společnosti potřebují pro fungování svého pracovního trhu imigranty. Jedná se tedy o klasickou makro teorii, vycházející ze strukturálních podmínek v přijímací zemi. Tyto podmínky nemají jen ekonomickou povahu, ale mohou být také zapříčiněny sociálním charakterem, který se posléze promítá v ekonomických podmínkách. Našli bychom ve světě řadu zaměstnání, které mají v různých státech zcela odlišnou prestiž, tedy i mzdové podmínky.

Pracovní trh společnosti v přijímací zemi je rozdělen (segmentován) na dva pracovní trhy. Prvním je tzv. domácí trh, ve kterém jsou vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky, stabilnější zaměstnání a možnost pracovního růstu. Zároveň, jsou ale na domácím trhu očekávány: kvalifikace, stále pracovní návyky a dodržování předpisů (Barša, Baršová 2005). Na druhý trh naopak patří tzv. dead-end-jobs, tedy zaměstnání, která kdysi v historii vykonávali domácí obyvatelé, ale postupným vývojem (kolonizací, formováním etnických menšin¹²) byly z domácího pracovního trhu odsunuty a dnes patří většinou migrantům. Zaměstnavatelé

¹² Podle definice UN: Skupina obyvatel státu, tvořící menšinu v nedominantní pozici uvnitř státu, disponující etnickými, náboženskými nebo jazykovými charakteristikami, které jsou odlišné od většiny obyvatel, mající vědomí vzájemné solidarity, motivované, byť jen implicitně kolektivní vůlí přežít, a jejímž cílem je dosáhnout rovnosti a většinou, jak ve skutečnosti, tak i podle zákona. (podle UN, 1985)

nevyžadují kvalifikaci ani nepodporují její nabytí, neumožňují pracovní růst a zaměstnanci jsou v těchto zaměstnáních snadno nahraditelní.

Přistěhovalci tedy často tvoří pracovníci bez nároků na pracovní růst či na zvyšující se postavení. Migranti neodvozuji svou sebeúctu od společnosti, ve které pracují, ale odvozuji ji od společnosti, ze které pocházejí a jež jim jejich statut práce v zahraničí zvyšuje a kam předpokládají, že se opět vrátí (Massey a kol. 1993 podle Piore 1979).

Dopady, které tato situace má na hostitelskou společnost jsou většinou velmi pozitivní, protože platy v dead-end-jobs již neodráží nabídku a poptávku ve společnosti¹³, což tyto platy drží v těchto druhořadých pozicích velmi nízko. Při nadbytku imigrantů mohou dokonce i klesat. Problémy mohou nastat ve chvíli, kdy se imigranti rozhodnou usadit se natrvalo. Může pak docházet ke konfliktům se starousedlíky. Toto ale není tématem mé práce.

Tato teorie úspěšně vysvětluje vysokou poptávku po zahraničních pracovních silách i za předpokladů vysoké nezaměstnanosti. V 50. a 60 letech měla tato teorie velké ambice, protože toto období bylo charakteristické svými náborovými politikami. V 70. letech došlo k obratu, migrační toky v té době získaly větší nezávislost na poptávce a nebylo již možné jednoznačně migraci vysvětlovat na základě této teorie. Zisk je tedy vázán na existenci ekonomických nerovností mezi jednotlivými státy. Podobně uvažuje i následující teorie světového systému.

2.3.4 Teorie světového systému

Migrace jako součást procesů kapitalistické akumulace, která těží z nerovností mezi rozvinutým jádrem a zaostalou periferií. (Barša, Baršová 2005)

Tato teorie, založená na neo-marxistické ideologii považuje pracovní migraci za součást procesů tradiční kapitalistické akumulace. Popisuje kapitalistickou společnost jako expanzivní a charakteristickou v tom, že činí z převážně zemědělského obyvatelstva v rozvojových zemích novou a levnou pracovní sílu. Dále vysvětluje pronikáním kapitálu do těchto agrárních ekonomik jejich rozvrat a tvorbu ekonomických, kulturních, politických a jiných vazeb k těmto kapitalistickým a často mnohem vyspělejšími společnostem. Migrace tak hraje roli jedné z mnoha

¹³ Pokud by tomu tak bylo docházelo by ke zvyšování mezd v těchto zaměstnáních v důsledku nedostatku pracovníků, kteří by ačkoliv byli k dispozici (např. nezaměstnaní) neprojevovali by o nízké pozice zájem (Massey a kol. 1997)

sil, jež dále posilují tuto závislost. Svět je v tomto kontextu rozdělen (podle Massey a kol. 1997) na jádrové oblasti (vedoucí ekonomiky) a periferie (zaostalé a rozvojové státy většinou nekapitalistické).

Pro uvedení příkladu postaveného na původní práci (Drbohlav, Uherek 2007 podle Wallerstein, 1974) tato teorie popisuje dopady, které jsou způsobeny touhou vlastníků společností z kapitalistického světa po vyšších výdělcích a bohatství. Když vstoupí do chudších nekapitalistických společností, využívají zde půdu, přírodní zdroje a pracovníky. Lidé z periferie také často migrují do jádra (kapitalistické společnosti). Následkem toho se mění rozdělení pracovního trhu v jádře (podobně jako v teorii segmentovaného pracovního trhu), což umožňuje zaměstnavatelům udržovat nízké mzdy nejen na základě rozdělení trhu, ale také podle této teorie na základě vykořisťování domácích zaměstnanců. Nová a levná pracovní síla je konkurenční a může domácí pracovníky snadno nahradit (Massey a kol. 1997)

Projevy globalizace v poslední čtvrtině 20. století, jako jsou zrychlený tok informací, komunikace, pracovní síly, kapitálu, zboží atd., jen posilují pozici hlavních uzlů jádrových oblastí tzv. globálních měst¹⁴. Tím dochází k postupnému zbavování soběstačnosti tradičních venkovských obydlí (Barša, Baršová 2005 podle Massey, 1990). Dále tuto teorii vhodně doplňuje například následující.

2.3.5 Teorie migračních systémů

Migrace jako součást historicky utvořených regionálních systémů ekonomické směny a politické, kulturní a informační interakce mezi různými soc. skupinami z různých národních společností. (Barša, Baršová 2005)

Tato teorie vznikala nezávisle na teorii Světového systému, ale může na ni být napojena, tak jako na některé další teorie (Barša, Baršová 2005)

Migrační systém se sestává z relativně stálého spojení¹⁵ skupin zemí (o několika jádrech), mezi nimiž je z dlouhodobého pohledu intenzivní výměna zboží, pracovníků a kapitálu. Tyto systémy ustavující se na základě historických, kulturních, politických či geografických vazeb,

¹⁴ Londýn, Paříž, Tokio, Soul, Hong-Kong aj., mají rozdělené pracovní sektory na kosmopolitní elitní pracovníky a nekvalifikované obsluhující imigranty podle teorie Globálního města (Massey a kol. 1997 podle Sassen Saskia., 1991)

¹⁵ Spojení se navazuje historickými, kulturními, politickými, ekonomickými vazbami, či je dáno geografickou polohou (Barša, Baršová 2005:274)

nejsou jen prostým spojením lidí, ale zapojují se zde celé jejich kultury. Pro ilustraci můžeme použít systém jihovýchodní Asie. Mezi jádra (tedy póly) přijímacích zemí na jedné straně můžeme zařadit tzv. asijské tygry¹⁶, na druhé straně stojí Filipíny jako země, z níž pocházejí tradiční pracovníci. Filipínci jsou příslušníky etnika, které má tradiční roli pracovníků v oblasti jihovýchodní Asie. Podobného spojení si můžeme povšimnout u Francie a Maroka (Drbohlav, Uherek 2007).

Výsledkem je tedy strukturovaná dělba práce s charakteristickou regionální diferenciací (Barša, Baršová 2005 podle Jordan - Düvell 2003)

2.3.6 Teorie migračních sítí a trans-nacionálního prostoru

Migrace jako projev vzájemné pomoci, závazků a informací, které permanentně propojují migranty v hostitelské zemi s jejich přáteli, příbuznými, krajaný či etnickými soukmenovci ve vysílající zemi či dalších hostitelských zemích. (Barša, Baršová 2005)

Všechny předchozí teorie vysvětlovaly příčiny vzniku migračního procesu na základě existence ekonomických nerovností. Tato teorie vysvětluje i způsoby jakými se migrace udržuje a reprodukuje.

Teorie migračních sítí se zaměřuje na vazby mezi stávajícími migranty a potenciálními budoucími migranty v podobě příbuzenských, kamarádkých a jiných kontaktů, díky kterým migranti udržují vztahy např. se svou domovinou. Tyto vazby zvyšují pravděpodobnost mezinárodních pohybů právě tím, že snižují rizika a náklady spojené s procesem migrace. Sítě se postupem času rozšiřují, při určitém dosažení počtu migrantů, nebo se rozpadají v závislosti na ekonomické a jiné situaci hostitelské společnosti (Massey a kol. 1997). Sítě jsou zdrojem informací pro lidi v zemi vysílající o situaci v zemi přijímací (informace o příležitostech či zprávy o možném nebezpečí). Poskytují dále sociální a rezidenční základnu (poskytnutí ubytování novému migrantovi než si najde vlastní bydlení). Nabízejí orientaci v prostředí, pomoc při krizi a v neposlední řadě velmi důležitou psychologickou podporu, jejíž vliv může být mnohými ekonomy podceňován.

Teorie vysvětluje například vznik etnických komunit ve městech. Na jednu stranu migrační sítě pomáhají migrantovi překonat pocit osamocení a odloučenosti právě tvorbou

¹⁶ Státy, jež mají velmi výkonné ekonomiky a následují japonský vzor: Singapur, Taiwan, Hong-Kong, Jižní Korea aj.)

těchto komunit. Na druhou stranu právě tyto komunity tvoří izolované skupiny, které se mnohem obtížněji začleňují do nové společnosti (Drbohlav, Uherek 2007), protože si uchovávají své zvyky a často i jazyk.

Globalizace umožňuje lepší vazby v sítích (zkracování vzdáleností vede k lepší komunikaci) a k ustavování tzv. trans-nacionálních prostorů. Tento fenomén boří klasickou představu o vnímání sociální identity spjaté s jedním místem (Barša, Baršová 2005 podle Glick-Schiller a kol. 1997). Obyvatelé žijící v trans-nacionálním prostoru jsou nazýváni trans-migranty¹⁷. Migraci mají jako permanentní volbu, neztrácejí kontakty ve své domovině, navzdory svému usazení mimo hranice rodné země. Pokud jejich „sít“ sahá do více, než jednoho státu mohou si prakticky vybrat, kde budou „zítra“. Migranti nejsou v různých destinacích jen návštěvníky, usazují se zde a začleňují do místních ekonomických a politických institucí, lokalit a každodenního života země, v níž právě pobývají.

2.3.7 Teorie kumulativní přičinnosti a institucionalismus

Migrace jako důsledek změn zapříčiněných migrací, například ustanovováním migračních sítí, změn ve struktuře trhu s pracovními místy či změn institucí v přijímací společnosti. (Barša, Baršová 2005)

Tyto přístupy vycházejí z Myrdalových postulátů (Barša, Baršová 2005 podle Gunnar Myrdal 1957), které byly později v geografické tematice aplikovány v práci (Massey a kol. 1993). Upozornily na to, že sociální networking (síťování) je součástí širší množiny kumulativních kauzalit, kdy určitý proces, který zapříčiňuje určitou změnu, může být udržován (posilován) v chodu právě touto změnou. Dochází tedy k tvorbě zpětných efektů, které imigrační politiky jednotlivých států velice obtížně ovlivňují. Uvedme jako příklad pracovní pozici, která se nachází na „nejnižší příčce“ oblíbenosti v domácím trhu a naskytne se příležitost, že v tomto oboru začnou pracovat jen cizinci, nebo jiná etnicky odlišitelná skupina lidí. To spustí kaskádu takzvaného „znehodnocovacího procesu“ (Barša, Baršová 2005 podle Massey a kol. 1993) zaměstnání, posílí se atraktivita tohoto zaměstnání pro imigranty a domácí o něj přestanou mít definitivně zájem. Navrácení do původního stavu, tj. aby bylo toto zaměstnání znovu přijatelné, i pro domácí pracovní sílu je přinejmenším velice obtížným úkolem.

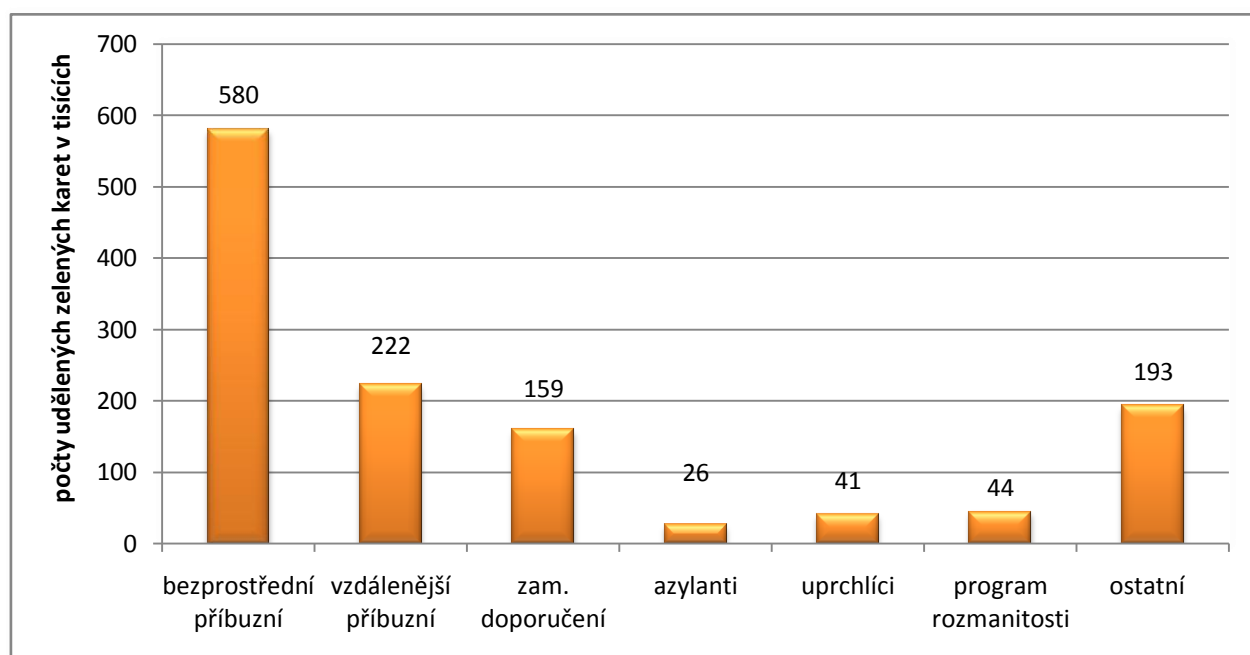
¹⁷ Mohli bychom je rozdělit na elitní kosmopolitní vysoce kvalifikované pracovníky a na skupiny velmi chudých lidí.

Institucionalismus je další teoretickou konstrukcí. Vysvětluje vliv institucionálních subjektů (státních, nestátních či jiných organizací) na migraci. Základní teze tohoto přístupu spočívá ve snaze migrantů o vstup do nové společnosti, která se tomu povětšinou brání omezováním počtu imigrantů např. pomocí vízové politiky. Migrační skupiny proto k uskutečnění (ulehčení) migrace potřebují zprostředkování od jiných institucí (Drbohlav, Uherek 2007). Některé finanční a právní instituce reagují na úsilí imigrantů překonat úřední překážky při vstupu do země, i pobytu a práce v ní. Příkladem může být vysoká poptávka po nelegálních imigrantech, která dává prostor vzniku černému trhu (nelegální převaděčství, padělané pracovní smlouvy a výroba jiných padělaných dokumentů). Také některé humanitární organizace chrání práva imigrantů (i nelegálních) jako lidských osob v tísní (Barša, Baršová 2005).

2.4 Pojetí imigrace v USA

Imigrace se v USA vyvíjela po celá staletí. Tomuto vývoji se podrobněji věnuji ve 3. kapitole. Pro orientaci v imigrační problematice USA nejprve zmíníme její základní dělení a typologii. Vstup lidí do USA, kteří nejsou občané USA, je možný především dvěma odlišnými způsoby: na základě trvalého víza (trvalého vstupu), které je známé pod názvem zelená karta nebo díky dočasnému vízu (CBO, 2006).

Graf 1 Celkový počet udělených zelených karet podle typu v roce 2006

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Prvním způsobem je požádání o trvalý imigrační vstup (*immigrant admission / permanent*), na základě kterého chce uchazeč dosáhnout udělení trvalého pobytu (*permanent residence*). Pokud imigrant obdrží zelenou kartu, často se pak v anglické literatuře setkáme s jeho pojmenováním termínem LPR (*Legal Permanent Resident*). O tento statut může požádat neomezený počet bezprostředních příbuzných¹⁸ občanů USA (*Immediate Relatives*) a omezený počet lidí u dalších kategorií (*Numerical Ceilings and Admissions, by Immigration Category*). Těmi jsou vzdálenější¹⁹ příbuzní občanů USA, zaměstnavatelem doporučení²⁰ žadatelé, uprchlíci a azylanti²¹ v poslední řadě pak žadatelé v programu rozmanitosti²². Podíly jednotlivých skupin na celkové trvalé legální imigraci ilustruje graf 1. Lidé, kteří dostali zelenou kartu (obdrželi statut LPR) se mohou při splnění podmínek posléze ucházet o americké občanství²³. Většinou po 5 letech trvalém pobytu v USA.

Druhým způsobem, kterým se můžeme dostat do USA je zažádání o dočasný²⁴ vstup (*nonimmigrant admission / temporary*), na základě žádosti o vízum pro konkrétní účel. Kategorie jsou velice pestré, jedná se například o turismus, diplomatickou cestu, studium či práci (viz graf 2). Na základě tohoto oprávnění není držitel dočasného víza způsobilý setrvat v USA trvale a žádat o občanství. Dočasná víza mají různou dobu platnosti podle typu.

¹⁸ Mezi bezprostřední příbuzné, kteří jsou osvobozeni od jakýchkoliv limitů, patří manželky a manželé nebo jejich svobodné děti, kteří nedosáhli věku 21 let, či rodiče občanů USA starší 21 let (MPI, 2005b)

¹⁹ Rozdělují se do 4 kategorií, ve stručnosti: 1. svobodné děti občanů USA starší 21 let, 2. manželky a manželé nebo závislé svobodné děti LPR, 3. vdané/ženaté děti občanů USA a za 4. bratrance a sestřenice (CBO, 2006)

²⁰ V současnosti 5 nejrůznějších detailně stanovených kategorií (www.cbo.gov)

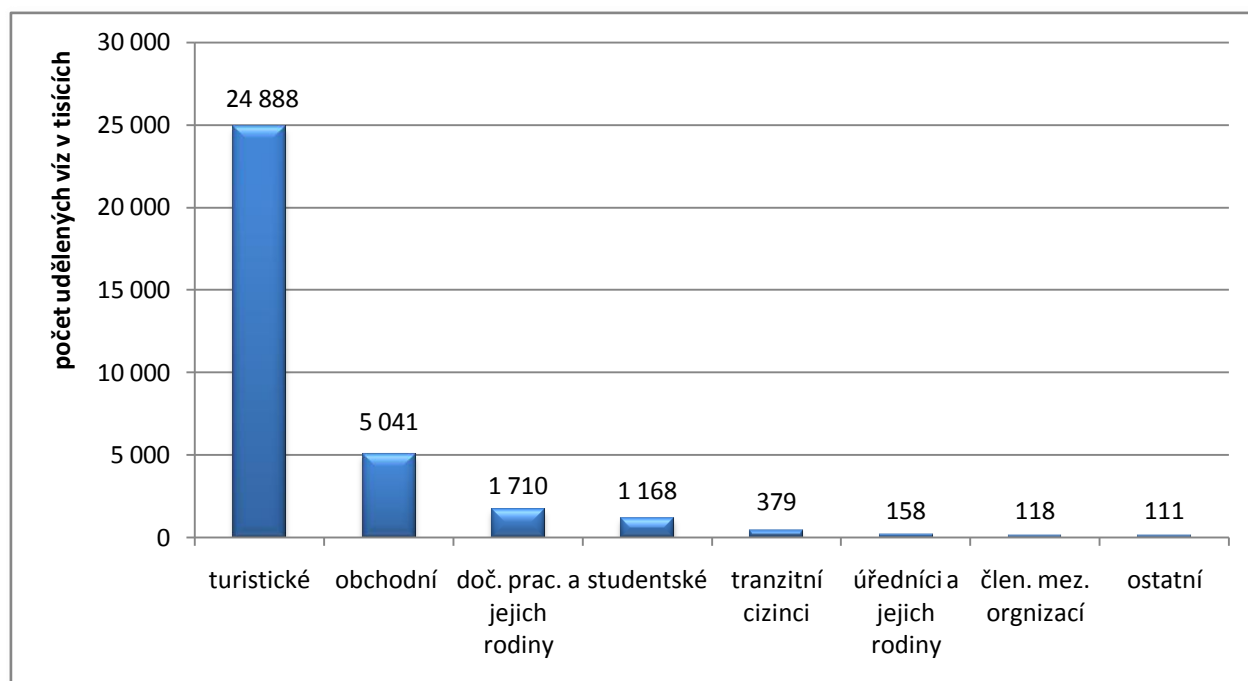
²¹ USA rozeznává mezi těmito termíny: Uprchlík (*refugee*) člověk v tísní žádající o pomoc při vstupu do země, žadatel o azyl (*asylum seeker*) člověk žádající o azyl již přítomný na území USA (je-li přijat stane se azylantem), (MPI, 2005b). USA jsou zemí uznávající tzv. Ženevskou konvenci z roku 1951, včetně jejího tzv. Newyorského protokolu z roku 1967. Tyto dokumenty definují pojem „Uprchlík“ (podrobněji Organizace pro pomoc uprchlíků)

²² Program (loterie) rozmanitosti, si klade za cíl umožnit imigraci občanům národností, které jsou v USA málo zastoupeny (viz dále kap. 3.2.4)

²³ Tomuto procesu se říká naturalizace

²⁴ Nejedná se tedy ve své podstatě o imigranty, protože ale v poslední době přibývá názorů (IMR, 2008), že dočasná i krátkodobá imigrace se často transformuje v imigraci trvalou, budu v této práci za imigrační považovat i krátkodobé pohyby

Graf 2 Celkový počet udělených dočasných víz podle typu v roce 2006

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Dalším způsobem, kterým je možné krátkodobě legálně vstoupit na území spojených států je vstupovat do něj jako občan země, zúčastněné v programu pro bezvízový styk²⁵ (*Visa Waiver Program – VWP*) na dobu kratší 90 dnů (DOS, 2008).

Nelegální vstup je v USA velice rozměrným fenoménem. Přes rizika spojená s vyhoštěním, zatčením, pokutami a možným budoucím znemožněním do USA vstoupit, je množství nelegálních cizinců v zemi odhadováno na více než 12 milionů (FRBoD, 2001).

3.0 Historie imigrace ve Spojených státech amerických

3.1 Stručná historie osidlování severoamerického kontinentu

Počátek evropské expanze do „nového světa“ můžeme datovat od 17. století. První evropské imigranty (kolonizátory) dopravila loď s převážně britskými osadníky, která připlula ke břehům Virginie v roce 1607. Další výpravy následovaly ve zhruba desetiletých intervalech. Švédské a Holandské a jiné kolonie postupně podlely anglickým vojskům (1644 podrobení Nového Holandska). V roce 1733 již existovalo všech základních 13 anglických kolonií, které

²⁵ V současné době je zúčastněno 27 zemí, Česko je potenciální členem

vedly k nezávislosti USA (1776). Největší podíl imigrantů (přistěhovalců) v tomto období tvořili Evropané. V 17. století převážně z Velké Británie přicestovalo asi 2,500 lidí za rok, celkový počet vystěhovalých lidí v 18. století je odhadován na 1,5 milionů lidí z celé Evropy, z toho 200,000 Němců (Korčák, 1964).

Důležitou roli v osidlování USA (posléze také v etnické²⁶ skladbě obyvatelstva) sehrál obchod s otroky založený na trojbodovém principu. Jak popisuje Cameron (1996), tak se v Evropě naložily lodě se střelnými zbraněmi a jinými levnými kovovými cetkami a vypluly k africkým břehům. Zde byly cetky „velice výhodně“ směněny s místními náčelníky za otroky (byli to jejich zajatci či nevhodní soukmenovci). Otroci byli spoutáni a naloženi do lodí až na hranici jejich nosností. Po úmorné trans-atlantické plavbě do Ameriky, která byla doprovázena vysokou úmrtností zajatých otroků (až 50%) byli otroci následně vyměněni za tabák či cukr a tato konečná „komodita“ byla dovezena opět do Evropy. Tento cyklus se opakoval až do konce první třetiny 19. století. Celkový počet otroků dopravených do Britských severoamerických kolonií do roku 1790 se odhaduje na 275,000 a dalších 124,000 bylo do USA dopraveno po roce 1786 (Tvrď, 1997) až do zrušení otroctví²⁷.

V průběhu 19. století docházelo k početným imigračním proudům z Evropy, převážně z Velké Británie, Německa, Irska, Skandinávie a posléze Španělska, Itálie a východní Evropy. Mezi lety 1846-1854 došlo k masové přistěhovalecké vlně z Irska v počtu 1,2 milionu lidí (Cameron, 1996), kteří prchali před hladomorem²⁸. Masová imigrace byla zastavena až první světovou válkou. Toto období již podrobněji z hlediska vývoje imigrační politiky USA popisují v další části práce.

3.2 Vývoj imigrace a imigrační politiky v USA

V celosvětové perspektivě USA jsou a vždy byly klasickou imigrační zemí, často vyhledávaným útočištěm pro nejrůznější imigranty z celého světa. Přílivy migrantů (imigrační toky) se ovšem během doby měnily jak z hlediska kvantitativního, tak kvalitativního. Do konce 19. století měly změny imigračních toků charakter, který odrážel situaci ve vysílajících zemích.

²⁶ Etnikum – skupina lidí, jež mají stejnou etnicitu (jedna ze základních charakteristik člověka jako je společenství a kultura bytostí; komplexní a dynamický znakový systém vzájemně a trvale se ovlivňujících prvků, které vznikají, reprodukuji se a zanikají v kultuře a ve společnosti. Součástí jsou zpravidla teritorium, jazyk, hodnotový systém a národní příslušnost – pojem širší než národ (encyklopedie Diderot, 1999)

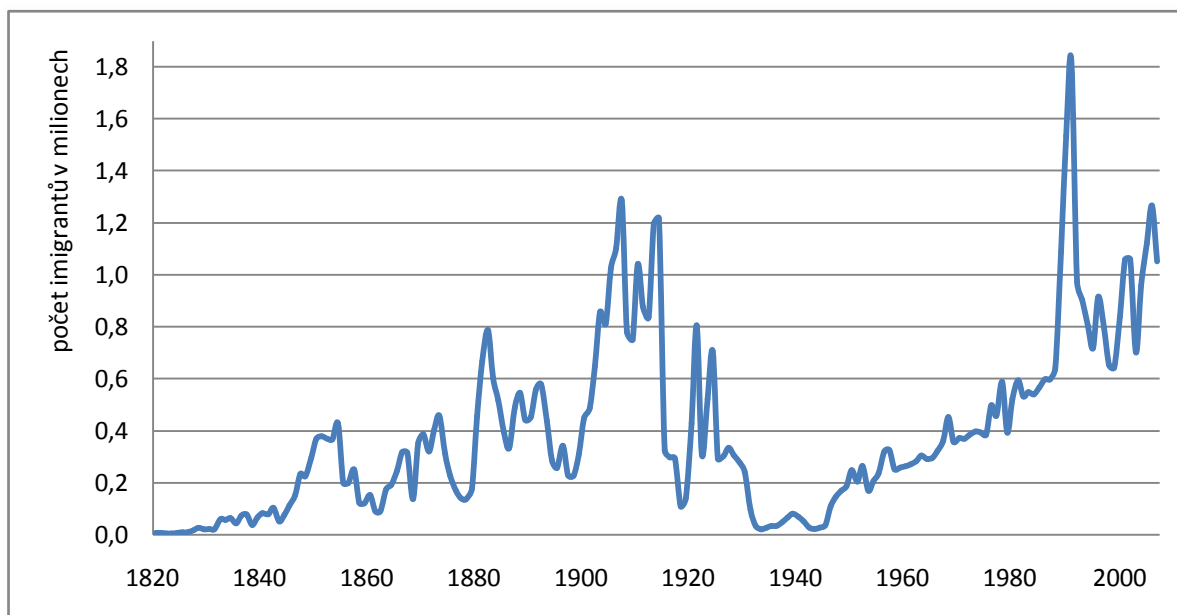
²⁷ Otroctví bylo zakázáno v britských koloniích od r. 1834 (dovoz otroků z Afriky byl zrušen v roce 1815)

²⁸ Plíseň bramborová, která zdecimovala prakticky veškerou úrodu, se stala původcem této katastrofy.

V USA do té doby neexistovaly žádné regulační mechanismy schopné imigraci ovlivňovat. Občasné ekonomické krize (např. hospodářská krize v USA v letech 1873-1879) a jiné události ekonomického či politického charakteru se tedy „pasivně“ odrážely ve struktuře imigrace (Kindleberger, 1978). V grafu 3 můžete pozorovat veškeré deprese, zaznamenané imigračními statistikami. Prakticky všechny deprese mají původ v hospodářských krizích, či válečných konfliktech, naopak většina lokálních maxim do konce 19. století jsou zapříčiněny obdobími hospodářské prosperity.

Do konce 19. století převládaly přílivy imigrantů ze západní a severní Evropy. Intelektuálové a kvalifikovaní dělníci, především z Britských ostrovů, sehráli klíčovou roli při industrializaci USA (Navrátil, 1984). Němečtí sedláci kupovali půdu ve vnitrozemí (Pensylvánie) a chudí Irové, kteří neměli dostatečné prostředky pro nákup půdy, pracovali jako dělníci ve velkých přístavních městech (Boston, New York, Baltimore...) přezdívaných „malé Dubliny“. Další početnou skupinou národů migrujících do USA byli Skandinávci, kterých zde bylo koncem 60. let 19. století již usazeno přes 70,000 (Navrátil, 1984). Imigrační toky, které sem v této době směřovaly, byly tedy alespoň z hlediska rasového poměrně „stejnorodé“.

Graf 3 Roční toky veškerých imigrantů mezi lety 1820 – 2007

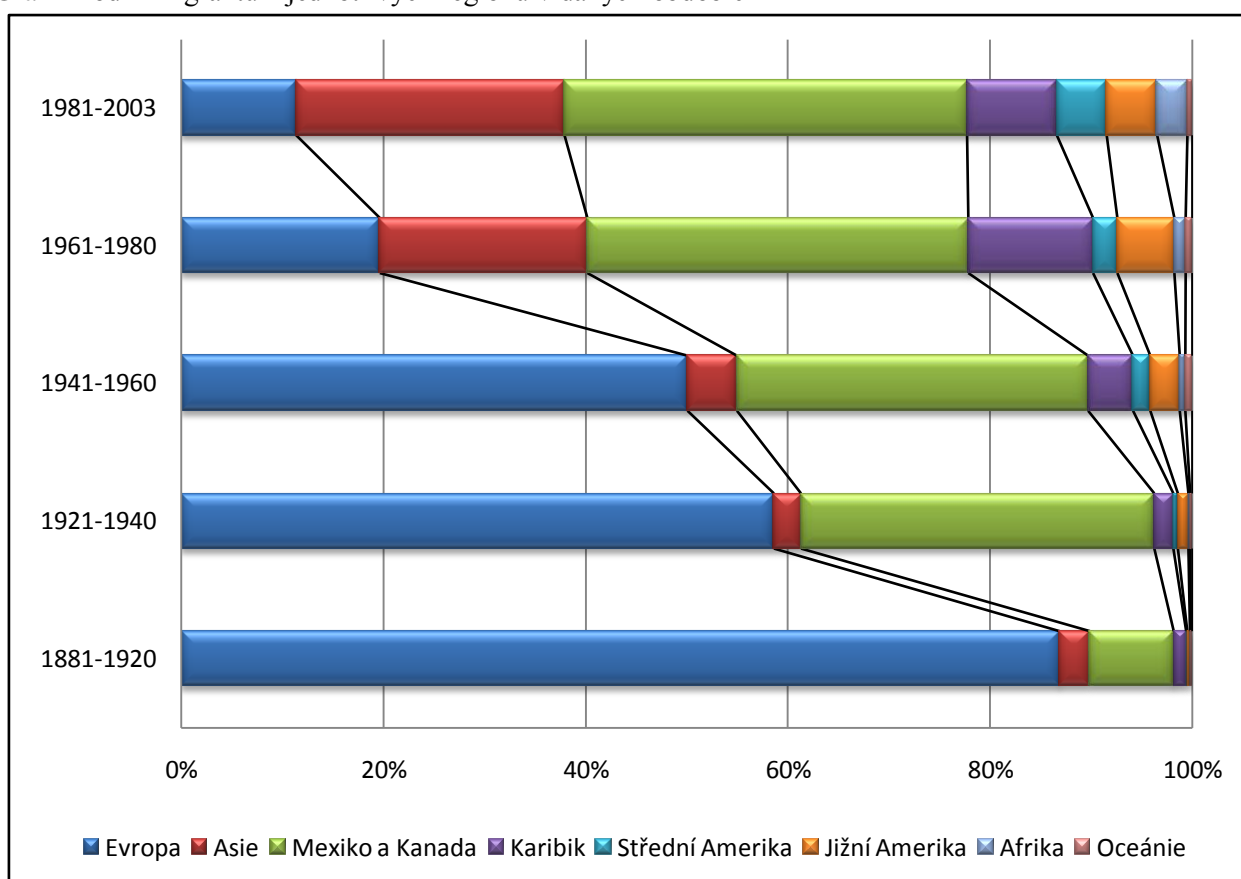
Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Situace se začala měnit až s objevením zlata v Kalifornii kolem roku 1850 (Tindall-Shi, 1994). Tato skutečnost sem začala lákat vlny přistěhovalců především z Číny, ale i z dalších asijských zemí. Během jediné dekády přibylo téměř 40,000 imigrantů z asijského kontinentu

(Tindal-Shi, 1994). Počátek 80. let 19. století je také charakteristický vzestupným trendem imigrace z oblasti střední, východní a jižní Evropy (Navrátil, 1984). Imigranti z těchto oblastí se více odlišovali od usazeného „domácího“ obyvatelstva²⁹ a tyto rozdíly se začaly projevovat ve společenských náladách. Pravděpodobně ze zmíněných odlišností se v období konce 19. století začínají objevovat „hlasy“ volající po regulačních opatřeních zaměřených na imigraci. Dokonce vznikaly kultury³⁰ a rasistické kampaně namířené proti asijské, románské a slovanské populaci.

Konec 19. století je považován za počáteční období imigrační politiky USA (Barša, Baršová, 2005). Po vzoru Rogera Danielse, dělíme etapy vývoje imigračních politik v USA na 5 období, a to jak podle jejich převládajícího charakteru v kontextu imigrační politiky, tak z hlediska převažující zdrojové oblasti imigrantů (makroregiony / kontinenty). Tyto stěžejní vývojové etapy imigrační politiky USA jsou znázorněny v grafu 4, kde jsou odlišené jednotlivé oblasti, ze kterých imigranti pocházejí. Na první pohled si povšimneme trendu poklesu evropské složky. Pro každé období dále uvádím podrobnější poměrový graf zvlášť.

Graf 4 Podíl imigrantů z jednotlivých regionů v daných obdobích

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

²⁹ Jejich znalost anglického jazyka byla především kvůli rozdílným jazykovým rodinám na nižší úrovni, náboženské vyznání se také lišilo a přispívalo k jejich odlišnosti.

³⁰ Ku Klux Klan (bojující proti nebezpečí RRR: Rum, Rebellion, Roman Catholicism)

3.2.1 Období vysokého přistěhovalectví a začínajících restrikcí mezi lety 1882 – 1924

První období, ve kterém můžeme zmiňovat imigrační politiku, byl konec 19. století. Poprvé docházelo k odepření vstupu konkrétním skupinám přistěhovalců³¹ podle země jejich původu. V roce 1882 zákon zaměřený proti imigraci z Číny (*Chinese Exclusion Act*). Tento zákon „vyslyšel“ obavy dělníků o pracovní pozice kvůli zvyšující se konkurenci přítomných levných čínských pracovníků, kteří se velkou měrou podíleli na stavbě nových železničních koridorů na západě USA (Tindal-Shi, 1994). Zákon stanovil desetiletý zákaz vstupu čínských pracovníků na území USA, který byl později prodloužen na dobu neurčitou. Podle Samuela P. Huntigtona, současného zástupcem ultranativistického³² myšlení: „*Jestliže by tato „orientální invaze“ nebyla omezena, stala by se hrozbou „naší civilizace“*“ (cit. v Huntington, 2004:56). Toto období charakterizují i další počínající restriktce, jako např. zákaz smluvní práce (de facto pracovní migrace) a jiných.

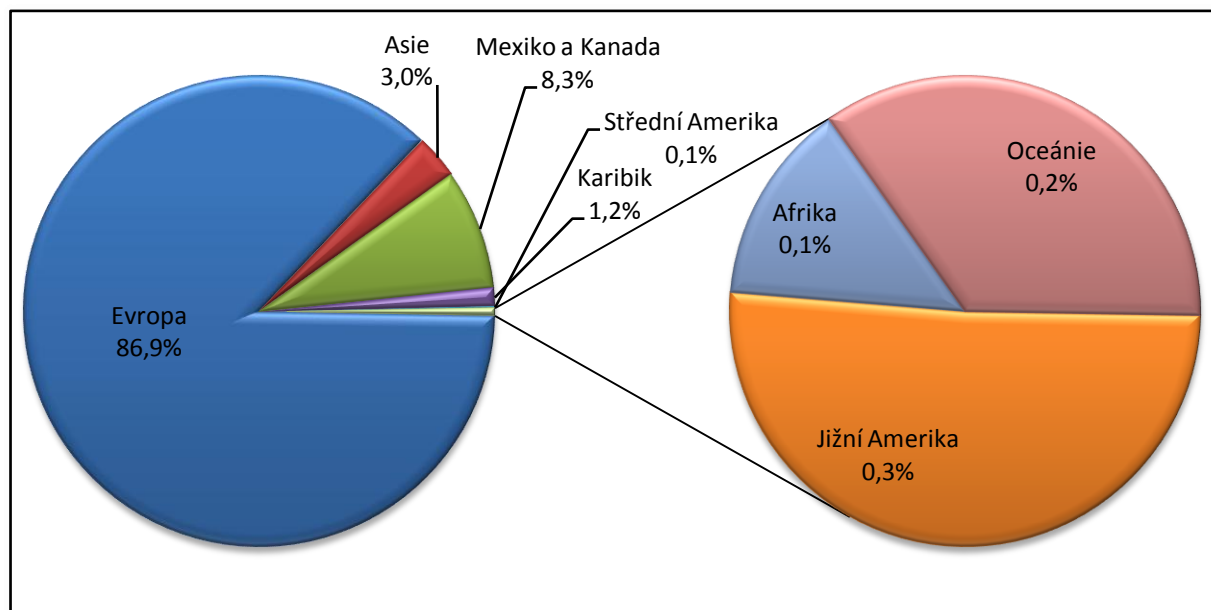
V roce 1891 byl založen první imigrační úřad, později následovala imigrační komise. Vznik těchto institucí spustil éru, ve které docházelo k omezování migrace z oblastí jižní a východní Evropy v zájmu anglosaských a germánských společností (severní a západní Evropa). Vyzdvihoována byla jejich nadřazenost nad ostatními. Tyto tendence byly ale uzákoněny až v období po první světové válce v novém imigračním zákoně z roku 1924. Ten revidoval systém kvót z roku 1921 (*Nationals Origins Quota System*), který byl příznivý pro imigranty z oblasti střední a jižní Evropy. Revidovaný systém kvót, jehož úkolem bylo zachování etnické skladby obyvatelstva USA, zachovávající poměr přistěhovalců z roku 1890 (Navrátil, 1984 a Barša, Baršová, 2005) systém obrátil a velice striktně omezil imigraci ze střední a jižní Evropy. Například Československo obdrželo velmi přísnou roční kvótu 3073 osob za rok. Pro zdvojnásobení tehdejšího celkového počtu imigrantů z Československa, kteří sem imigrovali do první světové války (400,000 podle Vaculík, 2002) by tedy potřebovali více než sto dalších let.

Výsledkem politik uplatňovaných v tomto období bylo přesměrování velké části imigračních toků směřujících z Evropy do Kanady a Jižní Ameriky, kde takové restriktce nebyly uplatňovány (Barša, Baršová, 2005). Evropský migrační tok byl v tomto období jednoznačně převládající, jak ilustruji v grafu 5.

³¹ Prvními skupinami, kterým byly odepřeny práva imigrovat do USA, nebyly obyvatelé Asie, ale zákaz z roku 1875 odepřel „právo usadit se“ všem prostitutkám a zločincům

³² Ultratanativismus je postoj, vycházející z nativismu (mínění, že občané USA nejsou národem přistěhovalců, ale budoucí generací starousedlíků ze 17. a 18. století), tedy má ideologický záměr omezovat imigraci (Barša, Baršová 2005)

Graf 5 Celkový počet imigrantů podle regionů v období 1881 - 1920

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

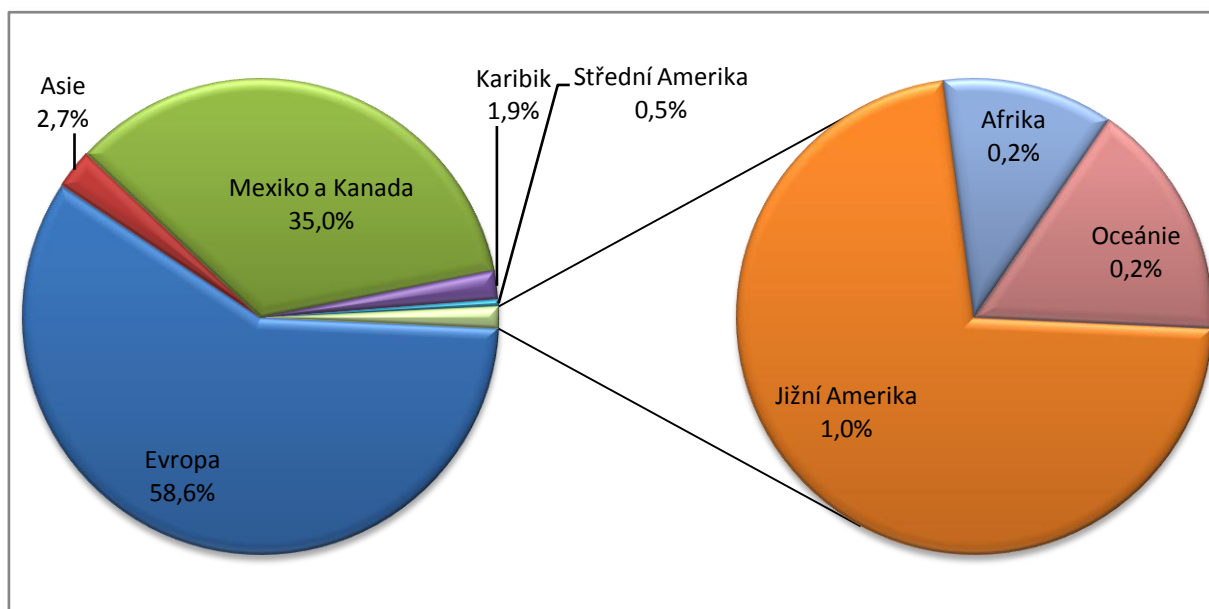
3.2.2 Období mezeného (1924 - 1943) a rostoucího (1943 - 1965) přistěhovalectví

Imigrační zákon z roku 1924, který zavedl přísné početní kvóty, nedosáhl však svého cíle, protože imigrace do USA nebyla jen novým přílivem cizinců, ale stávala se také především prostředkem sjednocování rodin, kdy až 50% imigrantů tvořili příbuzní rodilých Američanů. Nejnižších hodnot dosahovala imigrace v období dopadů velké hospodářské krize (1931-1935). Úroveň imigrace srazila pod úroveň emigrace (Barša, Baršová 2005 podle Daniels, 2001). Celkově se pohybovala imigrace na historicky nejnižších hodnotách v počtu zhruba půl milionu osob za celá 30. léta 20. století (DHS 2007). Jako velmi patrná deprese je toto období vidět v grafu 1.

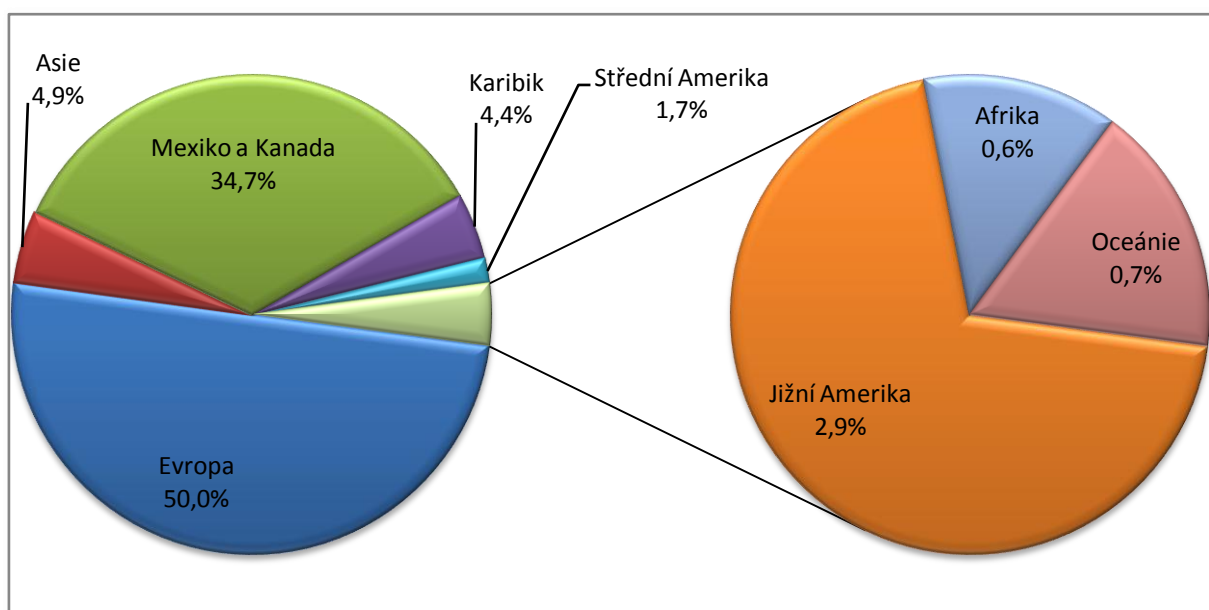
Změnu zaznamenáme až na konci druhé světové války, kdy byl položen základ nové uprchlické politiky, která vyvrcholila v roce 1948 zákonem o přemístěných osobách (*Displaced Persons Act*). Zločiny druhé světové války (především genocida Židů) vedly k počátkům liberalizace americké imigrační politiky a následnému zrušení etnických a jiných rasově podmíněných restrikcí. Příkladem gestem bylo zrušení zákazu vstupu pro Číňany a jiné válečné spojence (Indy, Filipince, aj.). Výsledkem bylo přijetí zhruba 400.000 nových uprchlíků mezi lety 1948 a 1952 (Barša, Baršová, 2005 podle Daniels 2001). Jako konečné omezování imigrantů

na základě rasy, etnicity a náboženství je považováno přijetí nového imigračního zákona v r. 1952 (*Immigration and Nationality Act*), který například udělil novou pravomoc prezidentovi USA přijímat uprchlíky.

Graf 6 Celkový počet imigrantů podle regionů v období 1921-1940

Graf 7 Celkový počet imigrantů podle regionů v období 1941-1960

Zdroje: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

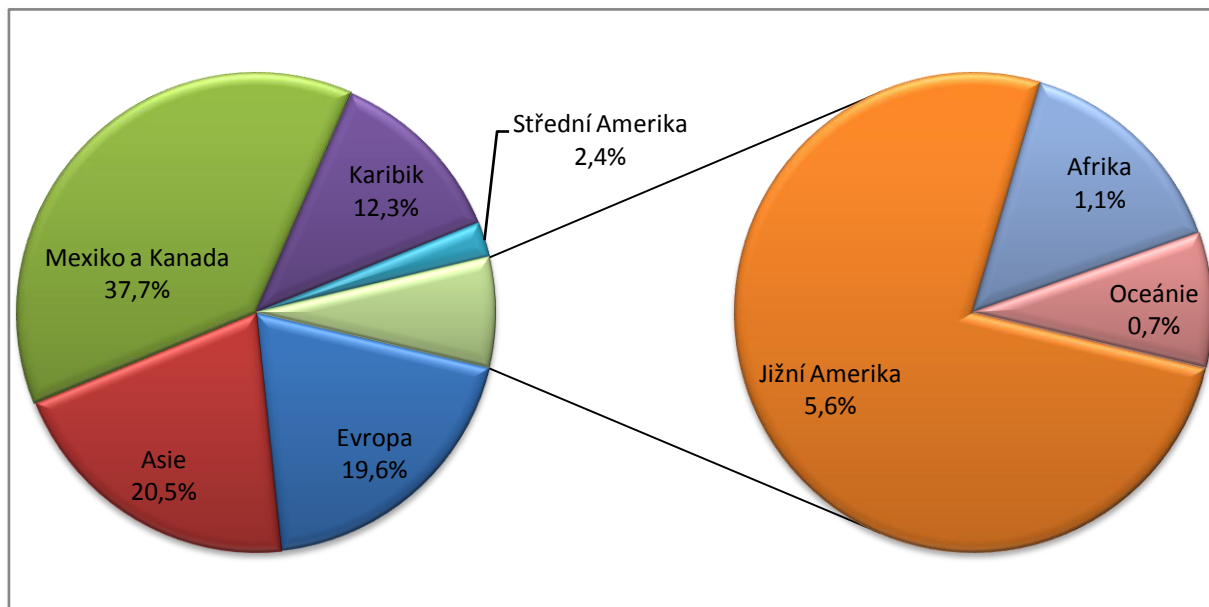
Nedostatek pracovních sil v zemědělství na konci války nutil USA k zavedení tzv. Bracero programu, který probíhal od roku 1943 až do jeho zrušení v roce 1964. Umožňoval získat Mexičanům dočasná pracovní povolení na území USA. Tento program je považován za počátek hispánské imigrační vlny. Ačkoliv bylo očekáváno, že se Mexičané po skončení vrátí,

mnozí se zde usadili. Zvyšující se podíl mexických imigrantů dokumentují na porovnávacím grafu 6 a 7. U evropské imigrace v tomto období již započal klesající trend, jak ilustrují také grafy 6 a 7.

3.2.3 Období nízkých restrikcí a relativně vysokého přistěhovalectví 1965-1980

Přijetí pozměňovacího návrhu imigračního zákona v roce 1965 (Amendments to Immigration and Nationality Act), známějšího pod jménem Hart-Cellerův zákon, je považováno za velký liberalizační akt americké imigrační politiky, protože reformoval systém kvót založený na státních příslušnostech. Stanovil nové vízové početní limity (počet zelených karet) pro jednotlivé zemské polokoule (170.000 ročně pro východní polokouli a 120.000 pro západní), čímž vlastně došlo k prvnímu omezení imigrace z Latinské Ameriky. Žádná země nesměla sama o sobě překročit limit 20.000 imigrantů³³. Hart-Cellerův zákon naopak velice zvýhodnil imigraci založenou na sjednocování rodin, jež potvrdila svojí pozici imigračního těžiště USA. Rodinná migrace zaujímala v roce 1952 jen 50% podíl na celkové imigraci, ale v roce 1965 měla již 74% podíl (Barša, Baršová, 2005).

Graf 8 Celkový počet imigrantů podle regionů v období 1965-1980

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

³³ Zákon v roce 1978 zrušil početní limity pro polokoule a ponechal jen omezení pro jednotlivé státy 20.000 (CIS, 1995)

Imigranti z Asie a Latinské Ameriky viz graf 8, tvořili v 80. letech až 80% všech legálních imigrantů. Mimo tyto imigranty USA nadále přijímaly uprchlíky a žadatele o azyl³⁴ hledající bezpečné útočiště (pro ně jsou stanovené zvláštní kvóty 50.000).

V roce 1978 byly kvóty pro jednotlivé polokoule sjednoceny do jedné kategorie, aby zahrnovaly 290.000 zelených karet (170.000 + 120.000) a 50.000 navýšení pro uprchlíky a žadatele o azyl. Bezprostřední příbuzní občanů USA nejsou omezeni kvótovými limity, směřují totiž ke svým rodinám, a proto jsou od nich osvobozeni (CBO, 2006). Imigrace se v tomto období začíná velmi viditelně profilovat na 3 rozdílné oblasti: pracovní, rodinnou a uprchlickou imigraci. Jednotlivé podíly zdrojových oblastí ilustrují opět v grafu 6, kde začíná být patrný trend zvětšující se diversifikace zdrojových oblastí.

3.2.4 Období rostoucích neúčinných restriktivních opatření a vysokého, rostoucího přistěhovalectví od r. 1980 do 11. září 2001

Liberální pojetí imigrace nemohlo vydržet po neomezenou dobu, sklon k opětovné regulaci můžeme vystopovat od dob vlády prezidenta R. Reagana (1981-1988). Nevznikala tehdy ovšem žádná ucelená opatření, ale jen dílčí programy³⁵. Vysoký počet nelegálních imigrantů, především Mexičanů v tomto období upozornil na nedostatečnou ochranu hranic a nutnost řešení situace, ve které v USA pobývalo velké množství nelegálních pracovníků (imigrantů). Tento problém se pokusily řešit legalizační programy, měly ale za následek obrovské nárůsty populace imigrantů a nikterak nezastavily jejich příval. Problém zvyšujícího se počtu nelegálních pracovníků měl být řešen Imigrační reformou a zákonem o kontrole přistěhovalectví uzákoněným v roce 1986 (*Immigration Reform and Control Act*) známou pod zkratkou IRCA.

Zákon zavedl přísnější opatření omezující imigraci. Zvýšil především ostrahu hranic, poprvé zavedl požadavek, aby zaměstnavatelé zaměstnávali pouze osoby se zákonným pobytem v USA (Barša, Baršová, 2005). Uzákonil ovšem i další legalizační programy, jakým byla například amnestie pro 3 miliony pracovníků (Mexičanů a Salvadorců), kteří pobývali v USA nelegálně od roku 1982 (pozorovatelný velký přírůstek v grafu 3). Výhody, které zaměstnavatelům přináší „hispanští“ pracovníci pohánějí silnou lobby, zastupující práva

³⁴ Rozlišujeme mezi žadatelem o azyl (asylum seeker), tedy osobou, která z vnitřku USA žádá o azyl (počet viz je pro ně omezený v každém roce) a o tzv. azylanty (asylee), kteří již mají přiznaný status

³⁵ Zvláštní přistěhovalécké programy (např. Soviet Scientist Immigration Act)

legálních i nelegálních pracovních imigrantů. Tato „zaměstnavatelská lobby“ (Barša, Baršová 2005) velice vlivně působí na zákonodárce imigrační politiky, protože je v zájmu zaměstnavatelů a zprostředkovaně i v zájmu ekonomiky USA platit nižší mzdy, a tím dosáhnout vyšší produktivity práce. Jsou to vlastně výchozí předpoklady některých migračních teorií, které jsme si uvedli v kapitole 2.2.

Ne všichni lidé ovšem souhlasí se současnou úrovní imigrace. Například již zmiňovaný Samuel P. Huntington (cit. i v Barša, Baršové, 2005:65) píše: *„Mexická imigrace představuje svým rozsahem, jednotností, vytvářením enkláv, nízkou vzdělaností, postavením na spodních příčkách společenského řebříčku, uchováním španělštiny jako rodného jazyka a katolicismem zatím největší výzvu americké přistěhovalecké politiky“*

Stále se zvyšující podíl Mexických imigrantů na celkové v zahraničí narozené populaci je možné přiblížit (podle Huntingtona, 2004) také na těchto číslech:

70. léta	640,000	14% v zahraničí narozené populace
80. léta	1,656,000	23% v zahraničí narozené populace
90. léta	2,249,000	25% v zahraničí narozené populace

Toto diskutabilní téma ovšem není předmětem této práce. Ve stručnosti zmiňuji, že v 90. letech proběhlo i několik částečně úspěšných pokusů o zastavení přílivu nelegálních imigrantů. Mezi nejvýznamnější pokusy byla „vyhláška“ 187 (*Proposition 187*) schválená při tajném hlasování v Kalifornii, která měla zamezit nelegálním imigrantům v přístupu k základním sociálním službám, byla však zrušena rozhodnutím nejvyššího soudu, který stanovil, že základní potřeby jako jsou právo na vzdělání a poskytování první pomoci musí být poskytnuty všem lidem bez ohledu na jejich legální status. Již zmíněná „zaměstnavatelská lobby“ a další organizace všechny reálné restriktce vůči hispánským pracovníkům úspěšně „obrušují“ a hájí tím své i jejich zájmy.

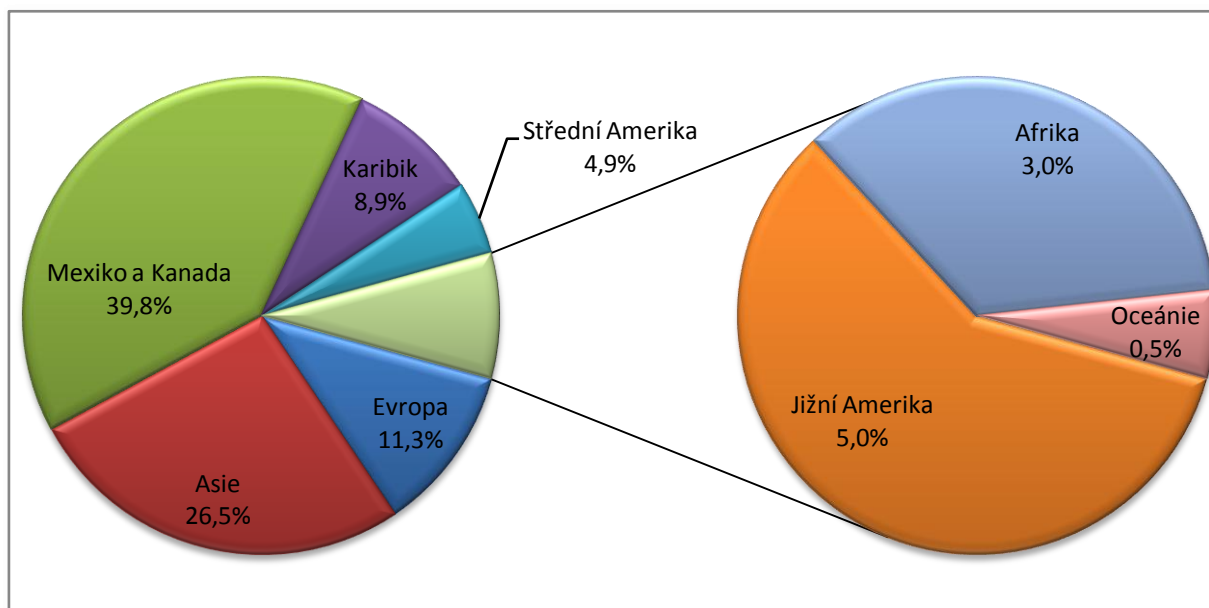
Rozšíření kvót v roce 1990 z důvodů diversifikace imigrantů z dosavadního limitu 290.000 na flexibilních 675.000, které umožňují převést neudělené zelené karty pro práci (zaměstnavatelem v USA) a rodinou podpořenou imigraci z jednoho roku do dalšího, pokud nebyly plně využity.

Dalším novým prvkem v přistěhovalecké politice tohoto období USA se stal program rozmanitosti (*Diversity Immigrant Visa Programme, Green Card Lottery*). Ten má za úkol zpestřit kulturní skladbu obyvatelstva v USA díky podpoření imigrantů ze států s historicky

nízkými počty imigrantů v USA. Rozděluje se 50,000³⁶ zelených karet pro uchazeče v mezinárodní počítačové loterii, kteří splňují vybraná kritéria³⁷. Tento program je nejvýhodnější pro Evropany a Afričany, kteří nemají silné menšiny v USA. Domnívám se, že z důvodů existence opatření umožňujícího vyloučení států, které překročily stanovený počet udělených zelených karet (50.000 za 5let), je možné zachovat účel programu i v dlouhodobé perspektivě. Počet každoročních žadatelů překračuje hodnotu 100,000 (CBO, 2006).

Konec 90. let je charakteristický určitým oživením krátkodobé pracovní migrace, udělováním speciálních víz pro IT specialisty a jiné odborníky (Martin, S 2003). Před teroristickými útoky byly také živě diskutovány nové legalizační programy pro mexické pracovníky. Také byla předvedena reforma imigračního zákona podle G. W. Bushe. V důsledku událostí z 11. září 2001 (dále jen 11/9) bylo upuštěno od předchozích diskuzí a nastaly velké změny, které popisují v této práci. V grafu 9 je viditelné, že zastoupení evropských imigrantů nadále klesá a celkový trend diversifikace pokračuje (jednotlivé zdrojové oblasti imigrantů začínají být rovnoměrné).

Graf 9 Celkový počet imigrantů podle regionů v období 1980 – 2003

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Tato práce chce především poukázat na změny v imigračních politikách. Pokusil bych se obsáhnout nejdůležitější změny v imigračním procesu Spojených států, jež bychom mohli zastřešit termínem „sekuritizace“ (Barša, Baršová 2005) podle kodaňské školy bezpečnostních

³⁶ A navíc dalších 5000 víz v rámci programu NACARA - Nicaraguan and Central America Relief Act

³⁷ Oficiálně stanovenými kritérii pro účast v loterii jsou především dokončené SŠ vzdělání, anebo dva roky praxe v nějakém oboru

studií či jiným vhodnějším. Tyto změny nebyly nastartovány jen v důsledku teroristických útoků, ale především díky zjištění, že pachatelé byli cizinci, kteří legálním způsobem obdrželi vízum do USA. Tyto události odklonily chápání imigrace od přirozeného pohybu obyvatelstva k otázkám národní bezpečnosti.

4.0 Hlavní změny v imigrační politice USA po 11. září 2001

Přes veškeré změny, které poznamenaly imigrační politiku USA, se nezměnily její hlavní cíle: Umožňuje sjednocování rodin svých občanů (cíl sociální), přijímá pracovníky v oborech, ve kterých je zvýšená poptávka a přijímá pracovníky, kteří podporují ekonomické zájmy USA (cíl ekonomický), poskytuje útočiště lidem v tísní (cíl humanitární a politický) a v neposlední řadě zajišťuje pestrou skladbu společnosti.

Tato práce se ale zaměřuje především na změny, které nastaly po teroristických útocích z 11. září 2001 (dále jen 11/9). Pokud bychom chtěli najít skutečnou příčinu změn, které velmi ovlivnily imigrační politiku USA po 11/9 měli bychom pátrat dále v minulosti a hledat původ mezi prvními teroristickými útoky. Při podrobnějším prostudování problematiky zjistíme, že tendence zvýšené obrany proti terorismu sahají téměř desítku let před útoky z 11/9. Světové obchodní centrum³⁸ čelilo teroristickému útoku i v roce 1993. Tyto útoky nastartovaly změny ve vízových procedurách, jako např. založení *Visa's Viper* programu, který umožnil efektivnější spolupráci mezi agenturami, které se zaměřují na vyhledávání teroristů (MPI, 2003). Tak jako byla vízová politika zaměřená před 11/9 na odhalování žadatelů o dočasná víza se záměrem trvale imigrovat („dual intent“), přitvrdila po 11/9 a zaměřila se na velmi pečlivou restrukturalizaci procedur, které kontrolovaly přijímání trvalých nebo dočasných potenciálně nebezpečných imigrantů.

4.1 Nástin hlavních bodů vízového procesu

Abychom se dobře orientovali ve změnách, nejprve nastíním celý „vízový proces“ ve všech jeho několika úrovních. Tímto vízovým procesem chápeme všechny kroky, které musí žadatel o zelenou kartu či dočasné vízum podstoupit od chvíle jeho definitivního rozhodnutí, že chce do USA odcestovat až do chvíle jeho „dostavení se do cíle“. Lidé z různých oblastí světa

³⁸ World trade center (WTC), komplex 2 mrakodrapů, který byl zničen při teroristickém útoku 11/9 pomocí 2 unesených civilních letadel

mají odlišné podmínky pro zažádání o vstup do USA. Někteří lidé si musí ještě před podáním své žádosti na ambasádě resp. konzulátu vybavit potvrzení od DHS (*Department of Homeland Security* – Ministerstvo pro vnitřní bezpečnost) o své způsobilosti žádat ten či onen typ víza (pracovní certifikace...). Většina lidí ovšem začíná vízový proces cestou na konzulát, kde žádají o vízum pro cestu do USA. Zde musí žadatel vyplňovat formuláře, předložit potřebné doklady a absolvovat pohovor s konzulárním úředníkem, který má za úkol prověřit naši osobu a zjistit naše záměry v USA. Lidé ze zemí VWP (země bezvízového styku) o víza nemusejí žádat vůbec, pokud plánují jejich pobyt v USA na dobu kratší než 90 dnů. Kanadčané mají podobné podmínky, mohou zde ovšem pobývat po dobu 6 měsíců. První úrovní procesu, na kterém budeme podrobněji popisovat změny je žádost o vízum (MPI, 2005a).

At' jsme držitelé víz nebo návštěvníci z VWP zemí po přepravě na hranice USA musíme podstoupit inspekční prohlídku. Inspekční prohlídka představuje další úroveň, poznamenanou velkým počtem změn po 11/9. Jejíž součástí je tzv. screening (prohlídky a prověření identity viz dále). Až vlastní inspekční prohlídka rozhoduje o vašem přijetí či o zamítnutí. Hraniční inspektoři mají veškerá práva poslat cizince zpět bez jakéhokoliv nároku na odškodnění. Tyto jednotlivé fáze byly důkladně reorganizovány v důsledku změn po 11/9. V následujících stranách tyto změny podrobněji charakterizují.

4.2 Legislativní změny po 11/9

Význam těchto změn spočívá především v důsledcích, které mají na imigrační toky, proto uvádím jen velice stručný výčet nejdůležitějších změn.

Přijetím zákona známého pod zkratkou US PATRIOT ACT³⁹ v říjnu 2001 byl oficiálně zahájen boj proti mezinárodnímu terorismu (FRBoD, 2003). Spustil kaskádu mnoha přísných opatření. Nejznámějším dopadem tohoto zákona bylo povinné zavedení elektronicky čitelných cestovních dokladů pro země zúčastněné v programu pro bezvízový styk (VWP) ve stanoveném termínu (do června roku 2005). Dále mimo jiné zákon posílil dotace programů, které mají za úkol sledovat pohyb zahraničních studentů v USA.

V důsledku toho, že někteří teroristé z 11/9 vstoupili do USA na základě ukradených nebo padělaných cestovních dokladů vznikl další zákon o posílení hraničních kontrol a reformy vízového vstupu (EBSVERA) podepsaný v květnu 2002. Požadoval od všech konzulárních

³⁹ Zákon pro zajištění sjednocování a posilování Ameriky zavedením nástrojů pro zastavení a obranu před terorismem

oddělení zasilání elektronických kopií víz do tehdy ještě fungujícího INS (*Immigration and Naturalization Service*) a také aby víza dávaly k dispozici všem imigračním inspektorům na hranicích USA. Stanovil obecný požadavek na zavedení počítačově snímatelných cestovních dokumentů s dostatečnou ochranou proti padělání. Země VWP na jeho základě měly navíc opatřit pasy biometrickými identifikátory⁴⁰. USA budou v budoucnu vyžadovat od všech zemí jako standardní požadavek pasy opatřené bio-identifikačními technologiemi (MPI, 2005a). Min. zahraničních věcí také testuje nové metody rozpoznávání tváře (Facial recognition) atd. Také další zavedená povinnost, oznamovat elektronickou formou kompletní seznamy svých cestujících příslušným imigračním úřadům, která se týkala všech leteckých a lodních společností, patří k tomuto zákonu.

V roce 2004 byla uzákoněna Zpravodajská reforma a protiteroristický zákon (*The Intelligence Reform and Terrorist Prevention Act of 2004*). Tyto zákony pozměnily některé procedury při pohovorech na konzulárních odděleních, rozšířily například spektrum lidí, kteří ho musejí absolvovat, omezily počty výjimek, či rozšířily věkové rozmezí (MPI, 2005a).

Další reformní hlasy volaly po restrukturalizaci Úřadu pro imigraci a občanství (*Immigration and Naturalization Service* - INS), který měl na starosti administraci víz a jejich vymáhání. Průtahy a neefektivita byly dlouhodobě kritizovány⁴¹.

Reakcí na toto klima se stal zákon o národní bezpečnosti (*Homeland Security Act – HSA*) platný od 1. března 2003, který spojil INS a Celní úřad s více než dvěma tucty dalších s bezpečností souvisejících vládních organizací v nově zřízený Úřad pro národní bezpečnost - DHS (*Department of Homeland Security*). Tři důležité funkce však přesto zůstaly mimo pravomoci DHS. První funkci zodpovědnou za vydávání víz si ponechalo Ministerstvo zahraničních věcí (*Department of State*), druhou kompetenci k vyřizování vízových odvolání si ponechalo Ministerstvo spravedlnosti (*Department of Justice*) a poslední zodpovědnost za nezletilé imigranty obdrželo Ministerstvo zdravotnictví. Původní nejasné vymezení pravomocí jednotlivých úřadů byly stanoveny Dohodou o porozumění (*Memorandum of Understanding – MOU*) vydanou v září 2003. Hlavní kompetenci DHS se stala vízová politika (MPI, 2005a).

Měli bychom alespoň nastínit nově vzniklou strukturu DHS a rozdělení jeho kompetencí mezi jednotlivé úřady. Servisní činnosti (posuzování žadatelů o azyl a uprchlíků, žádosti o

⁴⁰ Digitální fotografie, otisky prstů - Biovíza

⁴¹ Bezprecedentním důkazem neschopnosti této instituce bylo ovšem až doručení vyřizovaných imigračních dokumentů jednoho z teroristů s více než půlročním zpožděním po 11/9 na leteckou školu na Floridě (Barša, Baršová 2007:71)

občanství či vydávání pracovních povolení) obstarává USCIS (*U. S. Citizenship and Immigration Services*), který je jakousi obdobou české cizinecké policie. Každý cizinec, který cestuje do USA se s úředníkem USCIS zcela jistě setká nedlouho po prvním kontaktu s americkou půdou. V jeho pravomocích jsou udělování pracovních povolení, azylu či uprchlického statusu a občanství a jiných dokumentů, které dokládají legitimitu vašeho vstupu do USA. Policejní a bezpečnostní stránku má na starosti ředitelství hranic a bezpečnosti dopravy, které rozděluje kompetence dvěma úřadům. Úřadu pro cla a ostrahu hranic a Úřadu pro vymáhání zákona ve věcech imigrace a cel (*Immigration and Customs Enforcements – ICE*). ICE do jisté míry soutěží s jinými bezpečnostními a zpravodajskými službami jako FBI či CIA (Barša, Baršová, 2005 podle Aleinikoff 2004)

Je třeba zdůraznit, že reorganizace nijak nepřispěla k řešení problémů s dlouhým vyřizováním imigračních žádostí, naopak zavedením procedur, které podrobněji popisují dále, omezila počet dočasných imigrantů a uprchlíků, v důsledku přísnější kontroly a důkladnějšího prověření.

4.3 Změny v jednotlivých etapách vízové procedury po 11/9

Ministerstvo zahraničních věcí a od začátku roku 2003 také DHS jsou pověřeny plněním imigračního zákona a zajišťují, aby vízový proces splňoval účely, schválené kongresem. Protože se nejmarkantnější změny odehrály na poli vízového procesu, věnujme se jednotlivým jeho „etapám“ podrobněji.

4.3.1 Změny v žádostech o víza

Mnozí žadatelé o víza, ať za účelem trvalého či dočasného pobytu v USA musí nejprve podat žádost na některé z regionálních oddělení USCIS v USA, které je kompetentní posoudit jeho způsobilost (například pracovní pozici). Účelem je prověření jejich legitimacy a bezúhonnosti. Úředníci musejí prověřit identitu uchazeče oproti některému ze zpravodajských systémů. Nejčastěji používají systém IBIS (*Interagency Border Inspection System*), protože obsahuje informace z databází CIA, FBI a dalších. Prověřování tímto systémem je velice zdoluhavé (MPI, 2005a).

Mohou také využít systému CLASS, který zmíníme u konzulárního řízení. Příkladem změn v žádostech o víza je nutné vybavení podkladů a potvrzení o způsobilosti již aktuálních

držitelů obchodních (B-1) či turistických (B-2) víz při žádosti o změnu víza na studentské (F, M). Častější zamítnutí je jedním z problémů současné politiky. Důvodem bývá nedostatečné prokázání způsobilosti, které je ještě podpořené náladami typu „*better safe than sorry*“ a „*culture of denial*“ (tendencemi zamítat víza již při pouhém neprokázaném podezření). Nemusí se jednat o nebezpečnou osobu, když nemá nějaké dokumenty k dispozici.

4.3.2 Změny v posuzování žádostí na konzulátech

Od roku 2002 musí všichni žadatelé mužského pohlaví mezi 16-45 rokem (později přehodnoceno na 14-79) a některé ženy vyplnit dodatečný formulář (DS-157), který zkoumá detailnější historii možného spojení s armádou, charitou, vzdělávacími či jinými institucemi a také v neposlední řadě vyžaduje vyčerpávající popis předchozích cest. Formulář mimo jiné obsahuje čárový kód, který snižuje riziko chyby lidského faktoru. Další změnou mířenou pro konzulární úředníky je nařízení namátkových kontrol schválených žádostí, které se dříve prováděly jen u zamítnutých žádostí.

Ukončení zrychlených žádostí o víza, která zprostředkovaně umožňovala prověřeným cestovním kancelářím vybavovat víza pro své zákazníky, bylo očekávanou nevyhnutelností, vedoucí k zesílení bezpečnosti. Tyto tzv. *Travel Agent Referral Programs* (TARPs), jako například program *Visa's Express* (dříve fungující v Saudské Arábii), umožňovaly vybavování víz pro turisty bez nutné návštěvy konzulátu. Zrušen byl v červnu 2002 (MPI, 2005a).

Významným rozdílem a bohužel i zpomalením vyřizovacího procesu, byl příkaz Min. zahraničí z roku 2003, o nutnost provádět pohovory se všemi žadateli (jen s výjimečnými výjimkami jako jsou Diplomaté apod.) na konzulárních odděleních. Následně byl tento příkaz kodifikován v zákoně z roku 2004. Přesto, že vyřizování žádosti o vízum vypadá jako stále se prodlužující proces, úřady USA se snaží věci urychlovat investicemi do automatizace procesů a najímáním většího množství úředníků. Mezi nově zaváděné programy patří například urychlená řízení s žadateli o obchodní vízum, či prodlužování platnosti držitelům víz, kteří by je jinak museli často obnovovat. Abychom si udělali představu o tom proč je proces posuzování vízové žádosti tak zdlouhavý, představím základní principy, na kterých je posuzována současná žádost.

Nejprve úředník na konzulátě prověří vaši identitu prostřednictvím zpravodajského systému CLASS (*Consular Lookout and Automated Support System*), který byl v roce 2002

rozšířen o NCIC (*National Crime Information Centre*). Rozšíření umožnilo napojení několika databází včetně FBI a dalších protiteroristických zdrojů schopných prověřit možné podezřelé.

Pokud systém označí žadatele, jako možné ohrožení (nebo najde možnou shodu jmen) musí být žadatelova identita sekundárně prověřena tzv. SAO (*Secondary Advisory Opinion*), který je napojen na ještě podrobnější informační centra zaměřená především na monitorování teroristických skupin (MPI, 2005a). Takto podrobná prověření probíhají ovšem většinou jen u žadatelů z Asie, především pak z oblasti Blízkého východu. Pokud je vaše identita bez jakéhokoliv záznamu, musíte se zúčastnit pohovoru, při kterém vyškolený úředník na základě položených otázek, ale i vašeho chování posoudí, jestli nemáte tzv. „dual intent“ čili záměr imigrovat na základě dočasného víza či jinak využít vízového vstupu do USA. Zajímavým jevem je tzv. „bílý šum“ (MPI, 2005a). Je to nový fenomén, který spočívá v problému, že pokud jsou kontrolovány všechny osoby, tak je i pro vyškolené úředníky obtížnější mezi nimi najít nebezpečné osoby. Jejich odlišnosti úředníkům rozšiřují spektrum „normálních osob“ nebo jinými slovy zamlžují obraz. Pokud je, vše v pořádku obdržíte patřičné vízum, které vás opravňuje k cestě do USA.

Odepření vydání víza může být odůvodněno: zdravotními obavami (HIV/AIDS a jiné přenosné choroby), podezřením ze spáchání trestného činu, podezřením z terorismu, nedostatkem dokladů, odhalením záměru imigrovat atd. (CBO, 2006).

4.3.3 Změny při vstupu na území USA

Po vstupu na americkou půdu, se v současnosti musíte podrobit novému typu inspekční prohlídky. Nový program zvaný „*One Face at the Border*“ zkombinoval dřívější celní, imigrační a zemědělské inspekce⁴² do útvaru nazvaného *Customs and Border Protection* – CBP. Tito „noví“ inspektoři podstupují v současnosti mnoho výcvikových programů zaměřených především na odhalování terorismu. Mají na starosti všechny inspekční prohlídky, tak jako právo rozhodnout o tom jestli smíte nebo nesmíte zůstat na území USA a popřípadě po jak dlouhou dobu. Osvobození od této prohlídky jsou Kanadčané a Mexičané⁴³, kteří vlastní speciální karty pro přechod hranic⁴⁴, jejichž udělování po 11/9 podléhá přísnějším pravidlům. Cizinci ze zemí

⁴² Podle zprávy MPI – Secure borders, Open doors dříve existovali nezávislé inspekce, včetně zemědělských, různých orgánů, které se spojily do jednoho útvaru CBP.

⁴³ Nejčastěji překračují hranice USA cca. 150 miliónů ročně z celkových 430 mil. v 2004 (DHS, 2007)

⁴⁴ Anglický termín border-crossing card podle (MPI, 2005a)

zúčastněných v programu bezvízového styku (VWP) prohlídky podstupovat musí rovněž. Další novinkou pro zajištění větší bezpečnosti po 11/9 bylo spuštění programu US-VISIT. Systému, který eviduje většinu cizinců a komunikuje se zpravodajským systémem. Tento systém funguje od konce roku 2004 na padesáti nejvytíženějších hraničních uzlech (letišť, přístavy) a od konce roku 2004 vyžaduje od cestujících sejmутí otisků obou ukazováčků, digitální fotografie popř. některá jiná bio-identifikační data (MPI, 2005a). Na ostatních hraničních uzlech mají USA v plánu tento systém teprve zavést, potýkají se ale s nedostatkem technických prostředků. K lednu 2005 bylo v tomto programu již zaregistrováno přes 17 milionů cizinců.

Bezprostřední reakcí po 11/9 byla aktivace speciálního registračního programu: Národního bezpečnostního systému vstupu a výstupu (NSEERS – *National Security Entry-Exit Registration System*). Tento program zavedl povinná registrace při překročení hranic a systém následných hlášení (nejpozdější registrace v místě pobytu do 30 dnů), namířená především na muslimské a arabské cizince starší 16 let. Na hranicích jim byly sejmuty otisky prstů. Cizinci ze jmenovaných zemí, kteří již byli přítomní na území USA, obdrželi telegrafické nařízení, aby se dodatečně registrovali v místě pobytu. Jednalo se o obyvatele ze zemí, které USA přezdívaly jako „States of Terror“ mezi něž patří Irák⁴⁵, Irán, Sýrie, Súdán, Libye, Afghánistán, Alžírsko a Severní Korea. Tento program byl ovšem na konci roku 2003 zrušen, protože plnění jeho účelu bylo možné i za pomoci méně diplomaticky kritizovaného US-VISIT (MPI, 2005a).

Skutečnost, že jeden z teroristů vstoupil do USA jako držitel studentského víza a druzí dva si změnili status na studentský již v USA, zvýšil zájem o sledování pohybu zahraničních studentů v USA. Poprvé zvýšil pozornost zaměřenou na studenty zákon USA-PATRIOT z roku 2001. Daleko důkladnějším prostředkem bylo zavedení programu SEVIS (*Student and Exchange Visitor Information System*), který vstoupil v platnost v roce 2003⁴⁶. Je to v podstatě databáze, na které povinně participují vzdělávací instituce, a která umožňuje v reálném čase sledovat, kde držitel víza bydlí, popř. pracuje nebo kdy přicestoval do USA či je opustil (ICE, 2008).

Cestující, kteří využívali privilegií bezvízového vstupu, se stali také středem zvyšující se pozornosti. V bezprostřední společenské náladě po 11/9 byl program bezvízového styku (VWP) označen za vážné bezpečnostní riziko. USA přezkoumaly několik členských zemí, z hlediska jejich zranitelnosti a na základě tohoto šetření vyloučily Argentinu a Uruguay z programu⁴⁷.

⁴⁵ Do seznamu patřil do konce roku 2004

⁴⁶ IIRIRA zákonem (The Illegal Immigration Reform and Immigrant Responsibility Act), který realizoval program SEVP (Student Exchange Visitor Program), který vypsěl v systém SEVIS (MPI, 2005a)

⁴⁷ Zbylo tedy současných 27 zemí

USA také požadovaly zavedení elektronicky čitelných pasů, dostatečně ochráněných proti padělání. Posléze požadovaly zavedení bio-identifikátorů. Tranzitní pasažéři, kteří před 11/9 cestovali přes USA do jiných zemí (například na některé ostrovy v Karibiku) využívali programů jako např. TWOV (*Tranzit Without Visa*) nebo ITI (*International to International*), proto nepotřebovali víza do USA, ačkoliv byli často kontrolováni na hranicích dřívějšími celníky či jinými kontrolory. Tyto programy byly založeny na dohodách s leteckými společnostmi, které se zavazovaly za své pasažéry a jejich doklady. Dle mého názoru bohužel, byly zrušeny v srpnu 2003 a označeny za další bezpečnostní riziko. Pasažéři, kteří od této doby cestují skrz území USA, musí být vybaveni patřičnými vízy. Je pochopitelné, že z tohoto důvodu byly některé aerolinie, včetně největšího Hongkongského dopravce, nuceny přeměrovat své linky do okolních států, aby se vyhnuly nepříjemnostem (podle Wall Street Journal z 11 září 2003 v MPI, 2005a).

4.3.4 Změny v obnovování platnosti víz

Dříve běžná automatická obnovení platnosti víz při krátkodobém opuštění území USA jsou po dubnu 2002 minulostí. Příkladem mohou být důvody jako odlet na přilehlé ostrovy, či jiný druh překročení hranice v průběhu doby platnosti víza (student navštíví rodinu doma). Už nestačí vyplnit při odjezdu formulář (I-94) a ve lhůtě jeho platnosti se vrátit. Dnes je zapotřebí podstoupit opětovné prověření totožnosti, což může trvat delší dobu a tím komplikovat situaci (CBP, 2008).

4.4 Výhledy do budoucna

Díky zavedeným velmi restriktivním praktikám a vzniku mnoha s tím spojených nepříjemností se můžeme setkat s novodobým termínem pro USA „fortress America“. Zavedená přísná opatření, prověřování lidí, několikanásobné kontroly, vysoké poplatky za víza, prodloužené čekací lhůty a v neposlední řadě mnohem přísnější podmínky způsobily USA velké ztráty. V kapitole 5 tyto trendy dokumentuji v přehledných grafech. Ministryně zahraničních věcí USA Condoleeze Rice a ministr pro vnitřní bezpečnost Michael Chertoff v roce 2006 předložili svou vizi známou pod názvem: Secure borders, Open Doors (MPI, 2005a). Tato iniciativa se pokusila zajistit bezpečné hranice USA, zároveň si však kladla za cíl přilákat zpět cizince (turisty, studenty, obchodníky). Jak rychle, a ve kterých oblastech k tomu došlo, bude patrné na grafech, které doprovázejí analýzy.

4.5 Česká republika a bezvívový styk s USA

Velmi diskutovanou otázkou v posledních měsících je vstup Česka do programu bezvívového styku s USA⁴⁸. Jedná se především o spor v rámci Evropské unie (EU), která má zájem jednat o bezvívovém styku s USA jako jeden celek, kdežto jednotlivé státy, především pak právě Česko, vyjednávají podmínky pro vstup samostatně. Mohli bychom se připojit k veřejné diskuzi v Evropě, zda-li je správné že Česko, spolu s některými dalšími novými členy v EU bilaterálně vyjednávají s USA. Dle mého názoru je toto jednání v rozporu s principy společné Evropy, která pokud má být kdy silným celkem musí jednat jednohlasně. Diskuse ovšem není předmětem této práce, reaguji pouze v krátkosti na v současnosti aktuální problém. Chtěl bych informovat o stavu záležitostí v době psaní této práce (květen 2008). V současnosti Česko již podepsalo Memorandum porozumění (Memorandum of Understanding), ve kterém se zavazuje k prohloubenějšímu sdílení dat o cestujících, než tomu bylo dosud v podobě standardně uznávaného (PNR – Passanger Name Record). Tento dokument ovšem jen otevírá dveře k dalšímu vyjednávání, nikterak USA nezavazuje.

Česko zatím splňuje svůj plán, zavést program bezvívového styku již na podzim 2008. Jestli tomu tak bude, záleží především na dalších jednáních. V současné době je v průběhu jednání tzv. ESTA (elektronický systém cestovních povolení). Tento systém je především terčem kritiky EU, která se domnívá, že jde o druh vízové politiky. Obhájí-li svoje domnění, na kterém EU trvá především strachem o jednotnou vízovou politiku EU, pak Česko a další státy budou mít obtížnější pozici. Česko spolu s dalšími státy hájí ESTA jako běžný dokument, který není obdobou víz, a proto by neměl být v rozporu s vyjednáváním o vstupu do VWP (ČT24, ČTK, 2008).

5.0 Analýza imigračních toků po 11/9

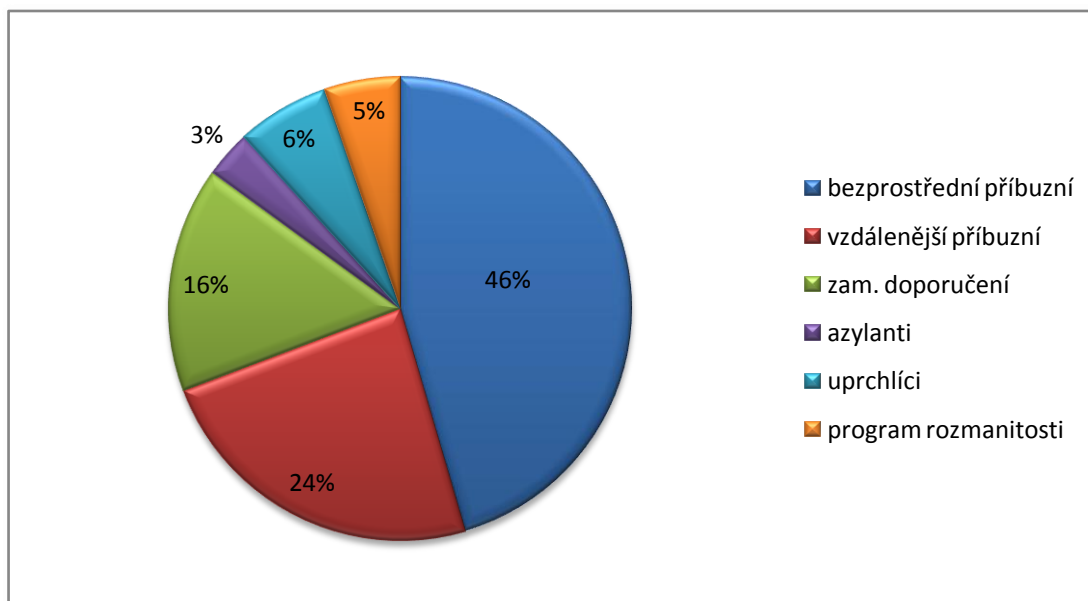
5.1 Analýza trvalých imigračních toků po 11/9

Historickým vývojem, který popisují v kapitole 3.2, došlo k usazení „těžiště“ trvalé imigrace (přistěhovalectví) v USA ve sjednocování rodin. Bezprostřední příbuzní občanů USA, nebo jejich vzdálenější příbuzní, tvoří největší část imigračního toku. Podle průměrného podílu jednotlivých typů trvalých imigračních vstupů (viz kapitola 2.3), na základě statistických údajů

⁴⁸ Jedná se tedy o vstup do VWP (Visa Waiver Program)

(DHS, 2007) si můžete povšimnout v grafu 10 skutečnosti, že více než 2/3 veškerých zelených karet obdrží příbuzní občanů USA.

Graf 10 Průměrné podíly jednotlivých typů trvalé imigrace mezi lety 1998 - 2006

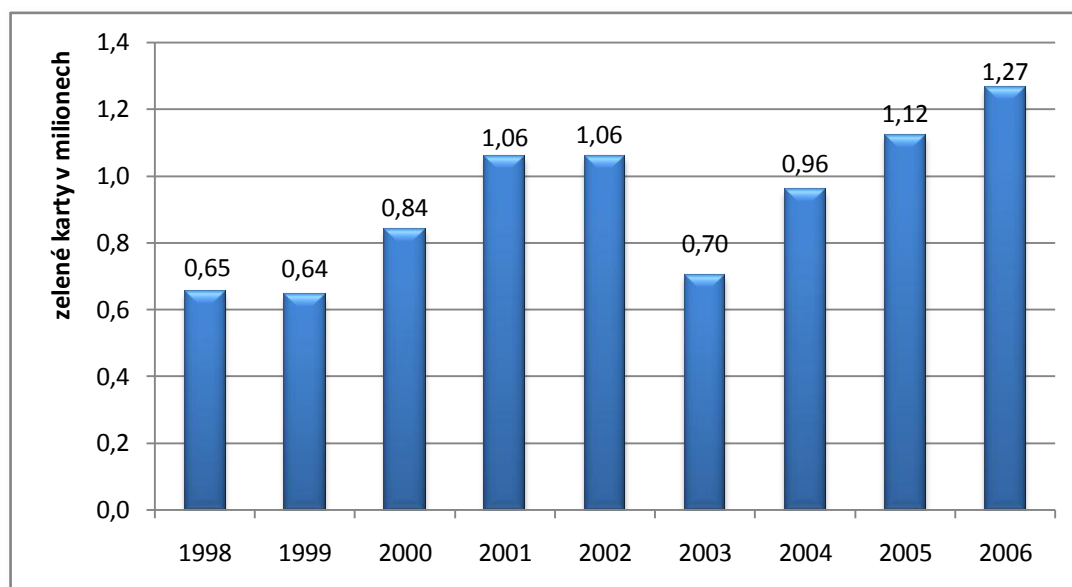

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Důsledkem stálosti rodinné migrace a jejího výrazně většího podílu je, že na celkovém grafu 11 nezaznamenáme možná „očekávaný“ dramatický pokles v roce 2002, ale až pokles v roce 2003. (CRS, 2004).

Počet trvalých přistěhovalců se na začátku 21. století ustálil na přibližném počtu jednoho miliónu ročně. Po událostech z 11/9 došlo k poklesu, rodinou motivovaná imigrace zůstala rok nezměněna, ale v roce 2003 došlo k viditelnému úbytku. Jak je vidět na grafu 11 v roce klesl počet nových trvalých imigrantů o 34 % ve srovnání s rokem 2002. Není tomu z důvodů menšího počtu nově přichozích žadatelů. Příčinou jsou špatně fungující americké úřady, zavedené nové procedury, extrémně náročně prověřování identit žadatelů (viz kapitola 4.3) a zpomalené vyřizování žádostí o změnu statusu. Nejlépe tuto skutečnost přiblížíme pomocí čísel, v roce 2002 americké úřady zpracovaly 680.000 žádostí o změnu statusu, kdežto v následujícím roce jich vybavily jen 347.000 (MPI, 2004). Došlo tedy k 50% poklesu efektivity a příčinou nejsou jen zpřísněné procedury, ale také nedostatek úředníků, kteří byli převedeni do programů identifikace cizinců (US-VISIT apod.). Z hlediska počtu nových žadatelů o zelené karty nedošlo relativně k žádnému poklesu, ročně jich žádá o vstup do USA přibližně 350.000, bylo by tedy chybou domnívat se, že byli „odrazeni“ útoky z 11/9.

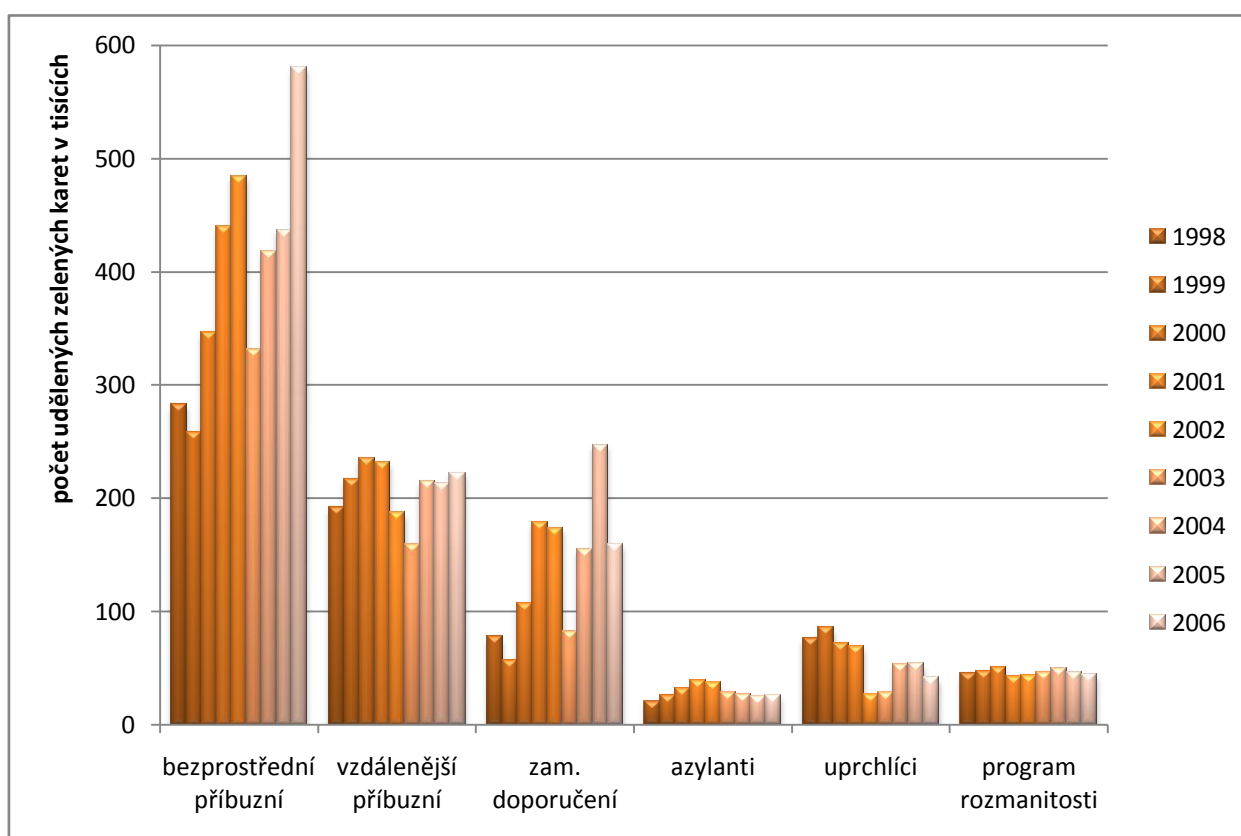
Graf 11 Celkové počty udělených zelených karet v letech 1998 - 2006

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

V přehledovém grafu 12 jsou hlavní kategorie trvalé imigrace znázorněny pro dané roky, zajímavé je porovnání reakcí opožděných o rok a reakcí, které nastaly již v roce 2002 (uprchlíci).

Graf 12 Absolutní počty udělených zelených karet mezi lety 1998 – 2006 u nejčastějších kategorií

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Nejvíce postiženou skupinou byli Mexičané, u kterých zaznamenáme téměř 50% pokles v počtu vyřízených žádostí. Oproti roku 2002, kdy bylo Mexičanům vydáno 219.000 zelených karet, v roce 2003 jich obdrželo zelenou kartu „jen“ 116.000. V relativních číslech došlo k poklesu podílu Mexičanů na trvalé imigraci z 20 % (2002) na 16% (2003). Mezi dalšími nejčastějšími národy, jejichž obyvatelé obdrželi v roce 2003 dohromady více než 50% podíl zelených karet jsou v tisících Indové (50), Filipínci (45), Číňané (41), Salvadorci (28), Dominikánci (26), Vietnamci (22), Kolumbijci (15), Guatemalci (14) a Rusové (14).

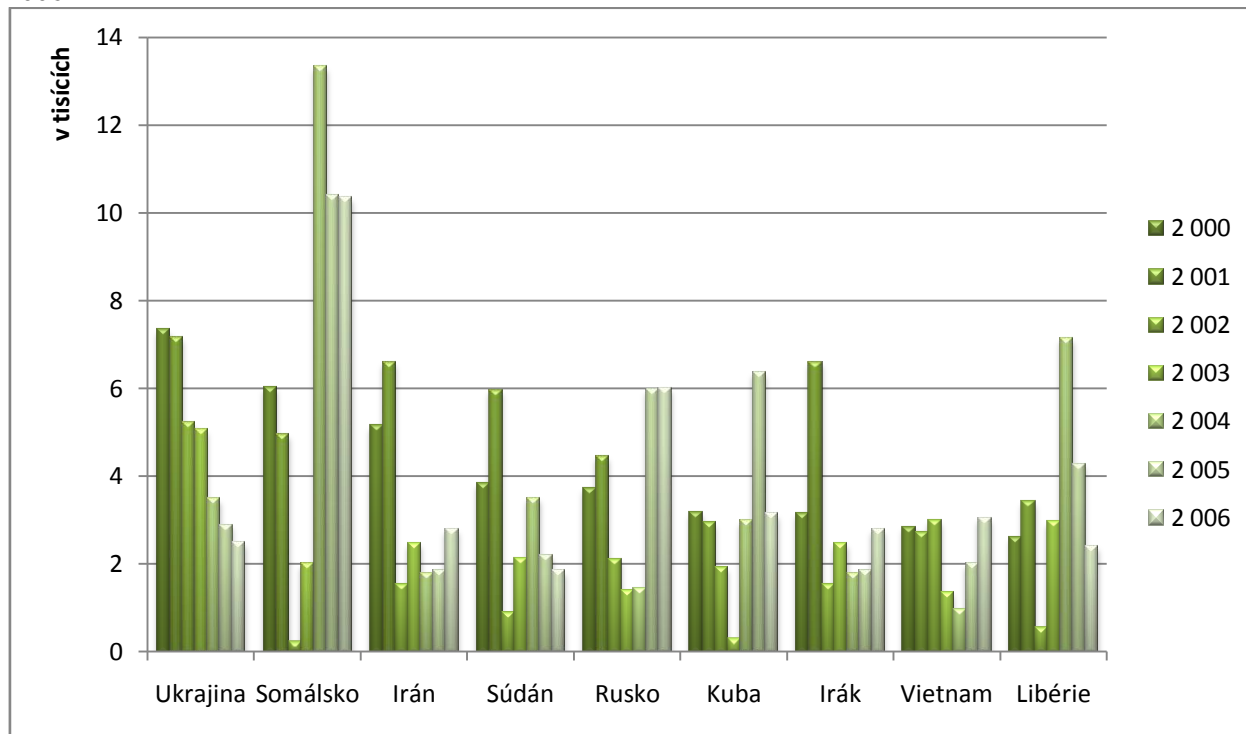
Poklesy v trvalé imigraci motivované pracovními příležitostmi (zaměstnavatelem podpořená imigrace) jsou také v roce 2003 více než 50%, byly způsobené stejnými problémy v neefektivním posuzování žádostí. Nové iniciativy, které jsme zmínili v kapitole (4.4) tyto problémy v dalších letech poměrně úspěšně řeší.

Zajímavé jsou velké poklesy v počtu přijatých uprchlíků a také v počtu azylantů. Tyto skupiny, reagují daleko rychleji na měnící se prostředí imigrační politiky v USA. Ačkoliv prezident USA stanovil velký počet zelených karet, které bylo možno v těchto letech poskytnout pro uprchlíky (70.000) došlo k velmi dramatickému poklesu příchozích uprchlíků a azylantů. V devadesátých letech se průměrný počet ročních uprchlíků přijatých do USA pohyboval kolem 100.000 (MPI, 2006). V období mezi lety 2000 a 2006 se průměrná hodnota snížila na přibližných 50.000. V grafu 12 je vidět velmi razantní okamžitý pokles v roce 2002, počet uprchlíků byl o 61 % nižší než v roce 2001 (z přibližných 70.000 klesl na 27.000). Toto 25leté minimum naznačuje, že zvýšené bezpečnostní kontroly, nutná interview a vyšší nároky na identifikační údaje „odradily“ velké množství uprchlíků a zároveň zabránily vstupu velkému počtu uprchlíků (MPI, 2005a). Celkový počet uprchlíků v roce 2006 dosahoval stále jen 60 % počtu v porovnání s rokem 2001. Dle mého názoru je tedy možné z toho vyvozovat, že se USA staly po 11/9 méně přívětivou zemí pro uprchlíky, ve které uprchlíci často v historii hledali své útočiště.

Uprchlíci v posledním desetiletí pocházejí především ze Somálska, Ruska a Kuby (DHS, 2007). Tyto a další země, které se pohybují v první desítce s nejvyšším počtem uprchlíků v USA, byly událostmi z 11/9 zasaženy znatelně. Při nahlédnutí do grafu 13 jsou viditelné poklesy prakticky u všech uvedených zemí v roce 2002. Především pak u Kuby v roce 2003, kde je viditelný největší pokles. Podle UNHCR (The United Nations Refugee Agency) počet celosvětových uprchlíků v roce 2001 ani 2002 neklesal, naopak se z přibližných 11 miliónu

(obyvatelé, kteří jsou předmětem mezinárodního humanitárního zájmu) zvýšil na 12 miliónů. Nemůžeme se tedy domnívat, že se došlo k poklesu potřeby pomoci.

Graf 13 Počty přijatých nových uprchlíků v USA podle zemí s jejich nejvyšším podílem v letech 2000 - 2006

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Druhou skupinou trvalých imigrantů, která byla poznamenána novou imigrační politikou, jsou azylanti. Jak jsme se již zmínili v kapitole 2.3, azylanti jsou skupinou, kterým byla zelená karta udělena na základě žádosti o azyl z vnitřku USA. Na rozdíl od uprchlíků, kteří žádají o vstup do země nejčastěji z jejich vlasti, jsou azylanti posuzováni již na území USA, nebo na hranicích s USA. Tyto procedury, které byly podrobně nastíněny v kapitole 4.3, zapříčinily výrazně vyšší počet zamítnutých žadatelů. Můžeme si toho povšimnout na grafu 12. V roce 2001 bylo uděleno přibližně 40.000 zelených karet pro žadatele o azyl, v dalších letech došlo k poklesům. Ve srovnání s rokem 2001 bylo uděleno v roce 2003 o 26 % méně zelených karet, v následujících letech 2004 o 30% méně, 2005 o 35% méně a 2006 o 33% méně. Uvedené hodnoty souvisejí se zpřísněním žádostí a jejich pečlivějším prověřováním (viz kap. 4). Lidé, kteří v USA nejčastěji žádají o azyl, jsou občané Číny, Haiti a Kolumbie (DHS, 2007).

5.2 Analýza dočasných imigračních toků (vízových) po 11/9

5.2.1 Analýza podle místa původu držitelů dočasných víz

V této části se zaměřuji na dopady, které měly události z 11/9 na dočasnou imigraci (*nonimmigrant*). Krátkodobý imigranti, kteří vstupují do USA z těchto důvodů, pocházejí především z Kanady a Mexika. Z těchto sousedních zemí „navštěvuje“ ročně území USA obrovské množství lidí, v současnosti kolem 150 miliónů (viz graf 14). Kanada a Mexiko mají s USA speciální vízovou politiku, občané těchto zemí nemusejí v USA žádat o víza pokaždé, ale mají možnost opatřit se speciálními kartami, které je k tomu opravňují. I přes tuto „výhodu“ došlo k poklesu o čtvrtinu, protože před 11/9 se tyto počty pohybovaly kolem 200 miliónů. Tyto hodnoty jsou viditelné v grafu 14.

Velká většina lidí ze sousedních států navštěvuje své rodiny, mnozí také jezdí sezónně pracovat (MPI, 2007). Ve federativních státech, které sousedí s Mexikem je poměrně vysoká poptávka po mexických levných pracovnících (viz teorie migrace 2.2). Pokles zahraničních dočasných pracovníků (například Mexičanů pracujících sezónně v zemědělství) bychom tedy mohli přičítat nižšímu počtu pracovních pozic. Tato situace může pramenit ze slabší ekonomiky USA (MPI, 2002). Ekonomika není slabá jen z důvodů následků teroristických útoků z 11/9, ale také díky válce v Afghánistánu a Iráku (CRS, 2007).

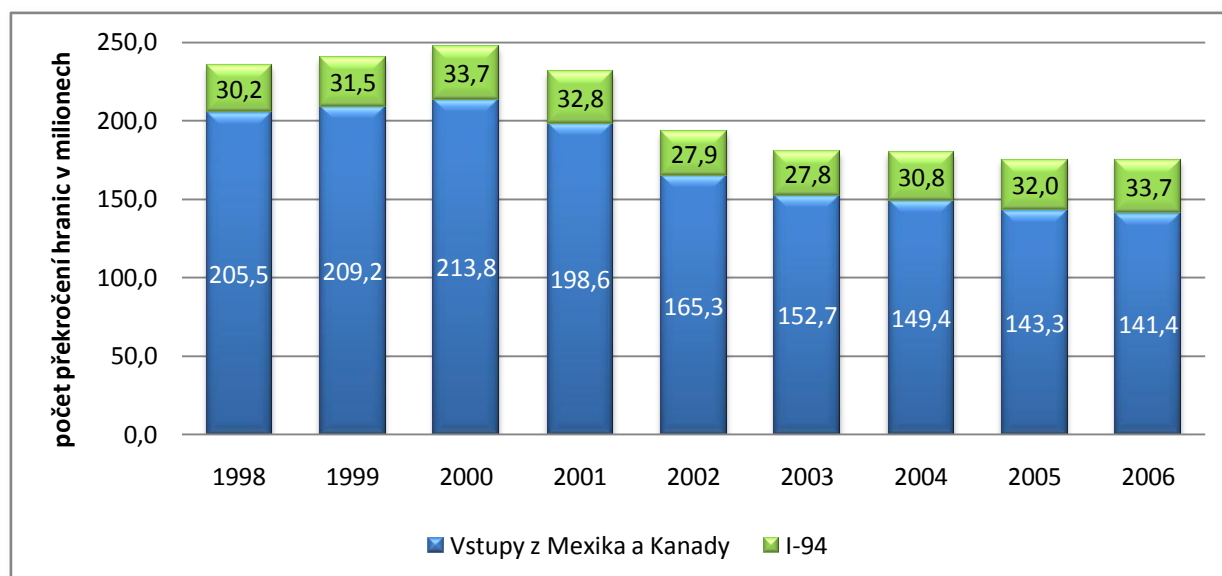
Mimo velké většiny lidí, kteří cestují do USA ze sousední Kanady nebo Mexika potřebují ostatní lidé vlastnit platné vízum, nepocházejí-li ze zemí, které jsou členy bezvízového styku s USA⁴⁹. Všichni krátkodobý imigranti ale musejí při cestě do USA vyplnit formulář I-94⁵⁰, který česky někdy nazýváme „bílá karta“ a oficiálně se jmenuje *Arrival-Departure Record*. V době, kdy vstoupíme mezi země s bezvízovým stykem, „získá pouze zelenou barvu⁵¹“, avšak jinak se mu nevyhne. Tento formulář je základem pro statistická data. Počet držitelů víz a cestujících ze zemí VWP je v porovnání s celkovým počtem dočasných vstupů do USA malý, přesto se však jedná o hodnoty v řádech desítek miliónů. Graf 14 zobrazuje i poklesy v počtech překročení hranic na základě I-94 (15% pokles oproti roku 2001 v letech 2002 a 2003).

⁴⁹ VWP, v současnosti má 27 členských zemí, ČR usiluje o vstup

⁵⁰ Patří mezi soubor opatření, která vyplývají z nového imigračního zákona, vydaného v roce 2002 v reakci na události z 11/9 (Immigration and Nationality Act of 2002)

⁵¹ Obdobný zelený formulář pod jménem I-94W vyplňují všichni občané ze zemí VWP

Graf 14 Celkové roční počty překročení hranic v letech 1998 – 2006

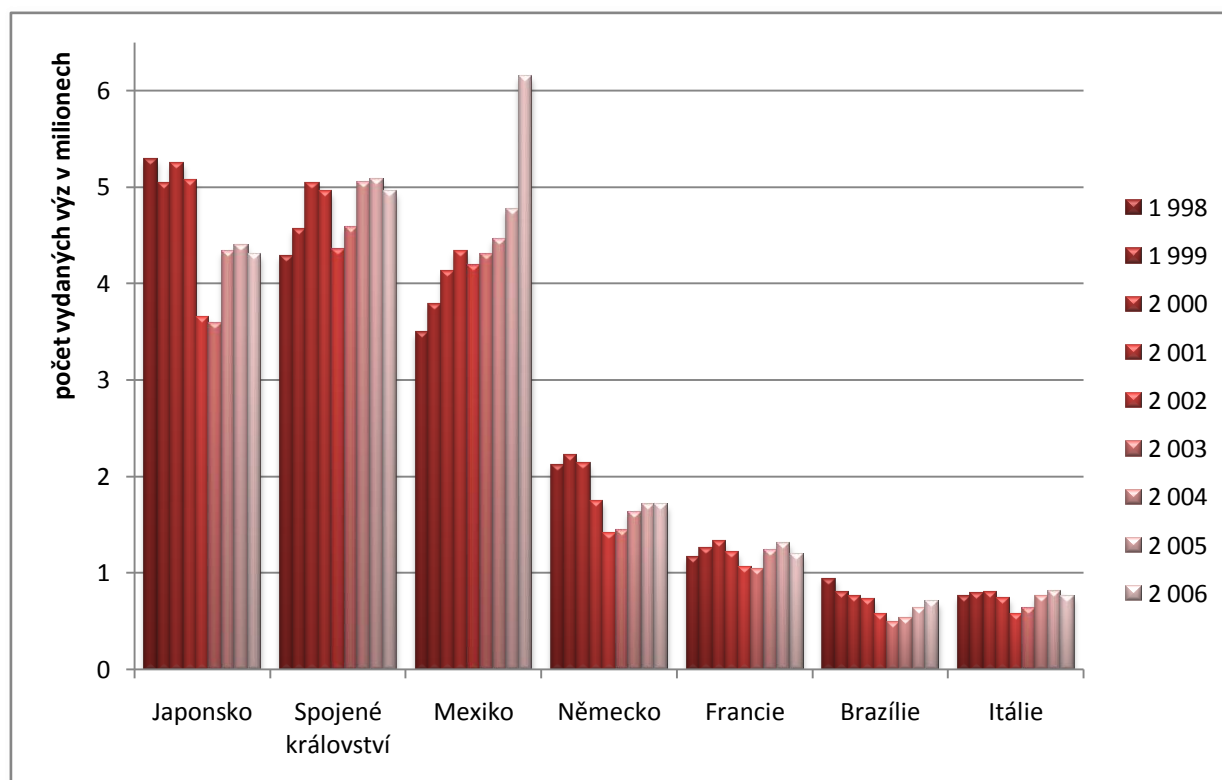

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

V grafu 15 zobrazujeme celkové počty občanů ze zemí, kteří překročili hranice USA na základě platných víz a vyplněného dotazníku I-94 a patří z dlouhodobého hlediska mezi nejčtenější návštěvníky USA. Jsou to obyvatelé Japonska, Velké Británie, Německa, Francie, Brazílie, ale také občané Mexika. Mexičané necestují do USA jen na základě speciálních karet k přechodu hranic, ale také standardním způsobem (jako občané ostatních států), pokud například cestují na delší dobu, nebo jsou obchodními partnery v USA působících společnostech, či jako studenti (MPI, 2005a). Velmi výrazným důsledkem nových restriktivních politik zaváděných po 11/9 vůči cizincům se stal pokles návštěvnosti. Právě turisté z výše jmenovaných zemí pravděpodobně rychle přehodnotili svoje cestovní plány a zvolili jinou cílovou zemi, která nenutí pasažéry letadel vyplňovat dotazníky a nesnímá na letištích otisky prstů (FRBoD, 2003).

USA navštěvovalo do roku 2000 více než 5 miliónů Japonců ročně (DHS, 2007), z celkového podílu všech turistů tak tvořili Japonci v průměru 16% (nejvíce ze všech zemí). V roce 2002 došlo k velmi razantnímu poklesu na 3,5 milionu. V tomto roce již zaujímalo Japonsko jen 13 %. Naopak Spojené království, které má vůči USA z historického hlediska nejpevnější vazby a zaujímalo vždy asi 15 % celkové návštěvnosti, po 11/9 v roce 2001 dosáhlo na 16% podíl. Podobně jako Japonsko reagovaly i ostatní země (viz graf 15). Výjimku tvořilo Mexiko a některé další africké státy, či země z oblasti Oceánie, ze kterých se návštěvnost spíše zvýšila (DHS, 2007).

Graf 15 Celkový počet udělených víz v zemích s tradičně nejpočetnější návštěvností USA 1998 - 2006

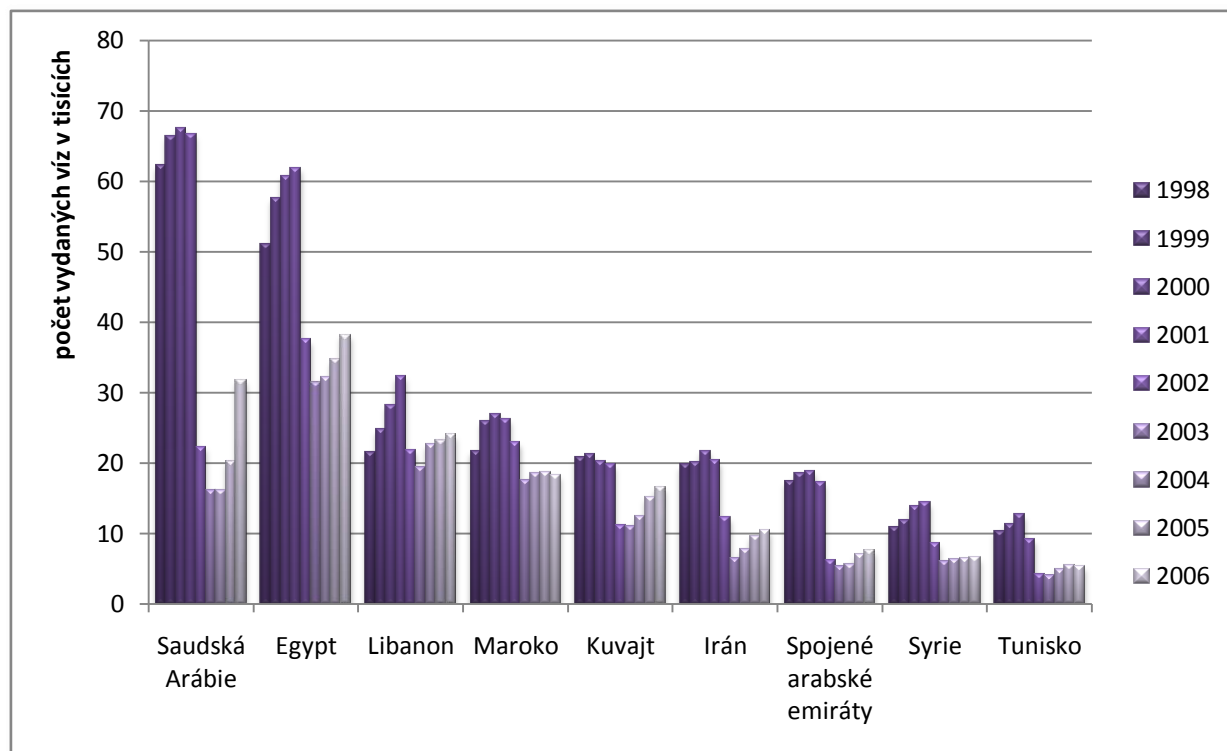

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Ve výše uvedených zemích došlo k viditelným změnám, avšak k nejmarkantnějším poklesům došlo v zemích, ve kterých nábožensky převládá islám, tedy v muslimských státech. Je všeobecně známo, že pachatelé (únosci letadel) teroristických útoků byli radikální „fanatičtí“ islámští fundamentalisté. Po 11/9 se občané ze všech těchto zemí stali obávanými. Speciální programy zavedené pro detailní sledování všech návštěvníků do USA z těchto zemí (viz kapitola 4.3) zapříčinily veřejný odpor a medializaci (Akram, Johnson 2002) „strachu“ z lidí arabské či muslimské etnicity. Stali se snadno rozpoznatelnými a pronásledovatelnými. Není pak překvapující, více než 50% pokles v návštěvnosti (a jiné dočasné imigraci), nastal právě u zemí arabského světa.

V grafu 16 si povšimneme poklesů u vybraných zemí. Například ze Saudské Arábie přicestovalo do USA v roce 2001 přibližně 67.000 lidí ročně, ale v roce 2002 došlo k dramatickému poklesu o 67 % na přibližný počet 22.000 lidí za rok. Ještě znatelnější propad zaznamenáme u Spojených arabských emirátů, ze kterých přijelo v roce 2001 17.000 lidí, ale v roce 2002 již jen 5.000, tedy 70% pokles návštěvnosti. Graf 16 také poukazuje na jen velmi pozvolný návrat k původním hodnotám u většiny z vybraných zemí.

Graf 16 Počty víz u vybraných zemí v letech 1998 - 2006

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

5.2.2 Analýza podle typu vydaných dočasných víz

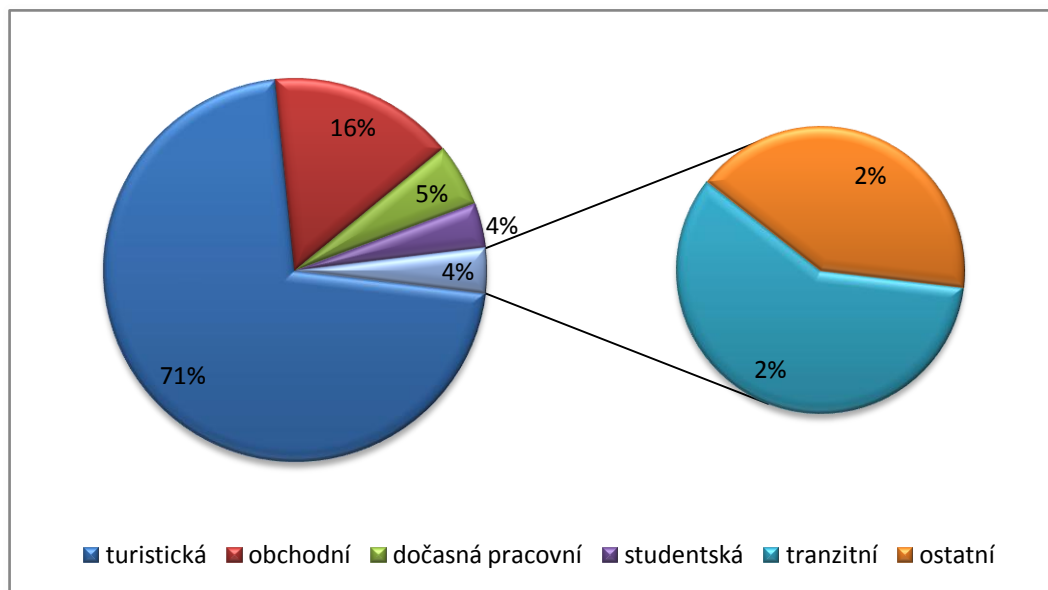
Analýza počtu vydaných víz podle složení, státních příslušností jejich vlastníků, byla předmětem předchozí části, nyní se zaměříme na změny v počtu vydaných víz z hlediska jejich typu. Na základě změn v počtu vydaných víz, předpokládáme změnu i v jejich složení. Ve srovnání s rokem 2001, byl počet vydaných víz (podle I-94) o 15% nižší v roce 2002 i 2003.

Z grafu 17 je patrné, že více než 2/3 všech dočasných⁵² víz, která USA ročně vydají, jsou turistická víza. Je tomu tak z dlouhodobého hlediska, tyto podíly v jednotlivých letech ani po 11/9 výrazně neoscilují. Další 16% podíl zaujímají dočasná víza obchodní, po 5 % dočasná pracovní víza a zhruba stejný počet je studentských víz. Turistických a obchodních víz, které byly až do roku 2001 evidovány ve společné kategorii, bylo v tomto roce (2001) vydáno přes 29 miliónů. V následujícím roce došlo k výraznému poklesu žádostí o turistická a obchodní víza o 5 miliónů víz graf 18 (MPI, 2002). Částečné vysvětlení těchto změn nalezneme v předchozí kapitole 5.2.1, flexibilnější cestovní plány turistů reagují nejrychleji na nové procedury. Jejich dopady jsou dalekosáhlé. Ekonomice USA se po 11/9 nevedlo dobře a dopady nových vízových

⁵² Turistická (B-2) a obchodní (B-1) víza se ve statistických datech USA sjednocují do kategorie krátkodobých dočasných imigrantských víz, kdežto všechny ostatní typy dočasných imigrantských víz mají delší platnost (většinou 6 měsíců až několik let – studentská, pracovní a jiná), (MPI)

politik ke zlepšení situace nepřispěly. Například zvyšující se nezaměstnanost z přibližných 2 % v roce 2000 na 6 % (u občanů i držitelů trvalých pobytů) v roce 2002 (FRBoD, 2003) negativně ovlivnila poptávku po dočasných pracovnících, kterou je možné pozorovat v grafu 19. Ačkoliv vysoká nezaměstnanost domácí populace nebývá příčinou nižší poptávky po krátkodobých pracovnících, v tomto případě k tomu pravděpodobně dochází (FRBoD, 2003).

Graf 17 Podíl hlavních typů dočasných víz v roce 2002

Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

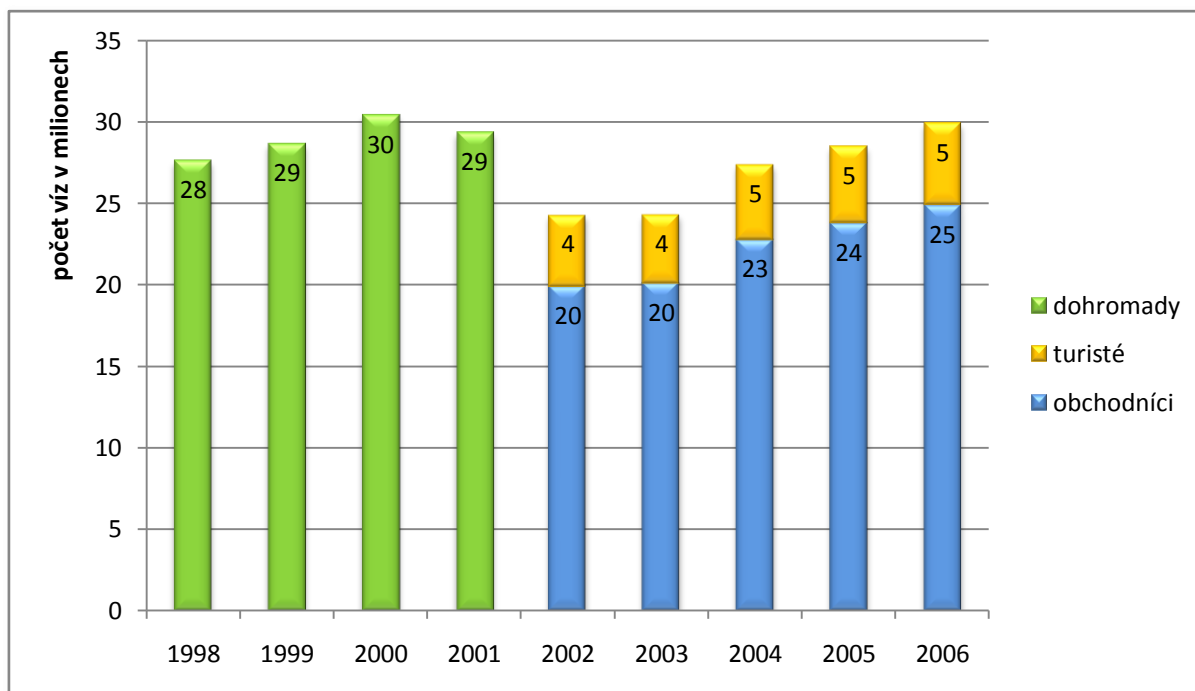
Abychom mohli v grafu 18 znázornit přehledněji turistická a obchodní víza odděleně, byla využita sjednocená data pro obě kategorie a zároveň data ze statistik od roku 2002, kde jsou tyto dvě důležité skupiny již oddělené. Poklesy v počtu obchodních víz jsou kritizovány společnostmi v USA, které argumentují, že nové procedury brání jejich konkurenceschopnosti vůči zahraničnímu obchodu, protože nedokáží z důvodů nových bezpečnostních „průtahů“ zajistit svým zákazníkům návštěvu v USA včas. Tento problém je zvláště vážný z pohledu ztrát zákazníků, kteří potřebují víza ve velmi rychle rostoucích trzích, jako jsou Čína, Indie a Rusko (FRBoD, 2003). Podle zprávy OECD⁵³ došlo mezi lety 2002 a 2003 k poklesu zahraničních investic v USA ze 72\$ miliard na 40\$ miliard (FRBoD, 2003).

USA si uvědomují tyto problémy, proto americká ministryně zahraničních věcí Condoleeza Rice a ministr pro vnitřní bezpečnost Michael Chertoff zahájili v roce 2005 novou

⁵³ Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

strategii⁵⁴, která má za úkol podpořit zákazníky amerických společností, především zefektivněním jejich přijímacích procedur a zrychlením celého procesu na základě větší automatizace a zapojením většího počtu úředníků. Tato iniciativa „otevřít dveře“ všem lidem, ale zároveň si klade za cíl chránit hranice zachováním a zesílením bezpečnostních kontrol.

Graf 18 Počty vydaných víz v turistické a obchodní kategorii mezi lety 1998 a 2006

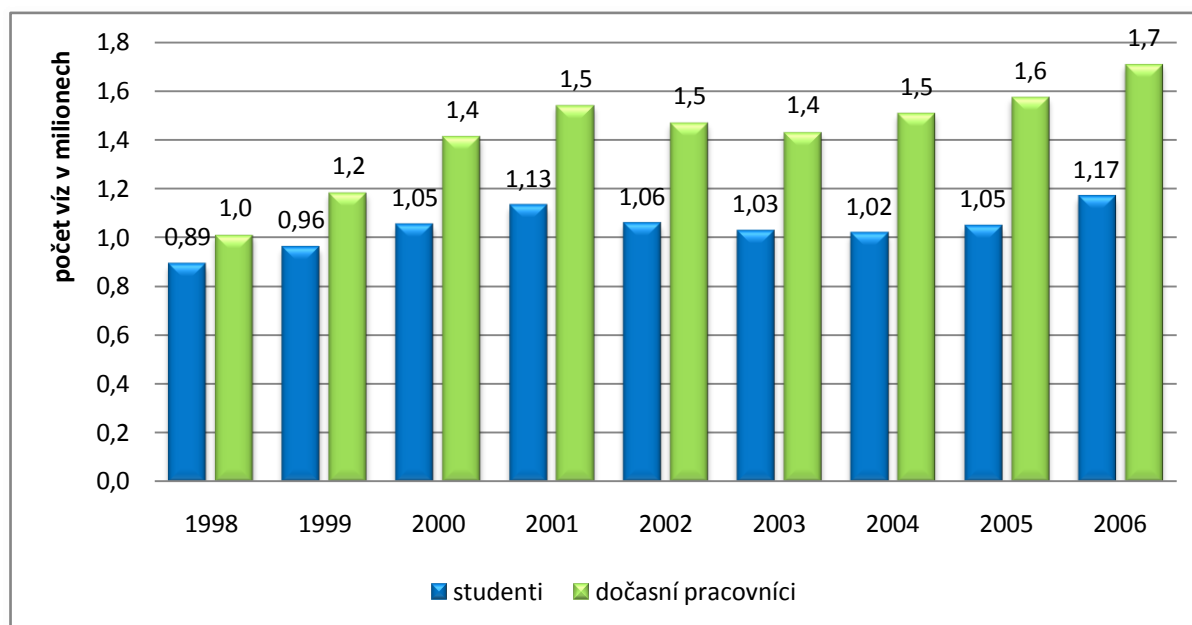
Zdroj: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Dalším typem dočasného vízového vstupu, u kterého se odehrály velké změny, viz graf 19 je kategorie studentských víz⁵⁵. USA z historického hlediska úspěšně zvaly mimořádně talentované studenty, kteří pro USA znamenali nemalý přínos (CRS, 2007). Tato strategicky úspěšná imigrační politika „lákání“ studentů na nejrůznější stipendia se ale po 11/9 změnila. Po zjištění, že únosci obou letadel použitých ke zničení světového obchodního centra (WTC), pobývali v USA na základě platných studentských víz, došlo ke změnám, které byly popsány v kapitole 4.3.

⁵⁴ Strategie se oficiálně jmenuje Secure Borders, Open Doors (MPI, 2005a), je možné se také setkat se zkratkou RCI znamenající Rice Chertoff Initiative

⁵⁵ Dělí se do několika kategorií (Akademičtí – F, Výměnné – J, stáže – M), která pro účely této práce nebudeme rozlišovat, protože všechny zaujímaly jednotný trend (MPI, 2005a)

Graf 19 Vydaná studentská a dočasná pracovní víza v letech 1998 - 2006

Zdroje: DHS Yearbook of Immigration Statistics: 2007

Následky této situace jsou viditelné v grafu 19. Mezi lety 2001 a 2002 klesl počet studentů na amerických univerzitách téměř o 100.000. Tento odliv studentů byl způsobený částečně nižším zájmem a částečně vyšší mírou odmítnutých žádostí o víza. Někteří studenti nemohli nastoupit do studia, protože vyřizování jejich žádostí trvalo příliš dlouho. Podle CRS (2007) se zvýšil počet zamítnutých žádostí akademických studentů o 7 %. Z této skutečnosti těží především „konkurenční“ university především v Německu, Francii a jiných vyspělých evropských zemích.

6.0 Závěr

Na samotný závěr této práce zrekapituluji nově zjištěné poznatky, které jsme získali na základě účelových analýz imigračních toků a nyní pokusím se je interpretovat na základě změn v imigračních politikách.

Při podrobnějším studiu změn v imigračních tocích a politikách USA jsem dospěl k závěru, že otázky, které jsem si kladl na samotném počátku, tedy mnohem dříve než jsem se rozhodl tomuto tématu věnovat bakalářskou práci, byly jen „vrcholkem ledovce“. Nejprve jsem se zajímal o dopady na „arabský svět“ či o jinou podobně populární tematiku ve spojitosti s imigrací a USA. K tomu, aby bylo možné nalézt hledané odpovědi, jsem se musel do problematiky ponořit hlouběji. V této práci jsem chtěl odpovědět na počáteční výzkumná

tvrzení. Na základě nových vědomostí, kterými mě tato práce obohatila, jsem dospěl k následujícím závěrům.

Předmětem prvního tvrzení bylo, že v USA po 11/9 došlo ke snížení hladin imigračních toků směřujících do USA. Toto tvrzení bylo správné, ale většinou jen v krátkodobé (několikaleté), nikoliv v dlouhodobé perspektivě. Bezprostřední reakcí USA na události z 11/9 byly rychlé změny v imigračních a národně bezpečnostních politikách. Přijetím zákona US PATRIOT (2001) Američané jednoznačně ztížili přístup všem cizincům do své země. Například požadavkem na zavedení pasů, které obsahují drahé počítačové čipy či později nutností zavádění silnějších zabezpečení proti padělatelství v zákoně EBSVERA (2002). Nejmarkantnější změnou byl zákon z roku 2003 o národní bezpečnosti, který vytvořil nový úřad DHS, a zrušil starý INS, který již nebyl schopen vykonávat své kompetence. Zesílení hraničních kontrol, zavádění a rozšiřování bezpečnostních databází k prověřování totožností žadatelů o víza nebo o zelené karty, způsobilo markantní prodloužení v čekacích lhůtách. Došlo také ke zvýšení počtu zamítnutých žádostí v prvních dvou letech po útocích, které vedlo k poklesu počtu imigrantů jak trvalých, tak i dočasných. Administrativní problémy a nedostatečná vybavenost (technická i zaměstnanecká) v prvních letech po útocích vedly k prokazatelným razantním poklesům v počtech krátkodobých či trvalých imigrantů. Příkladem je 50% pokles v počtu vyřízených žádostí o zelenou kartu, odklon několika miliónů turistů ze zemí, které v minulosti USA tradičně navštěvovali (Japonci, Němci aj.). V současnosti se však již trendy u většiny typů imigrantů vrátily k rostoucím hodnotám. USA si uvědomily trendy, které nijak zemi neprospívaly (nižší návštěvnost, méně investic a zahraničních studentů) a dalšími reformami, především většími dotacemi procedury urychlily (MPI, 2005).

Nepříliš optimisticky musím odpovědět na druhé výzkumné tvrzení, které se týkalo dopadů nových imigračních politik na příchozí imigranty z „arabského světa“. Imigranti či potenciální imigranti z arabských zemí se stali po 11/9 terčem velmi nepříjemných procedur, jakými byl například dnes již zrušený program NSEERS, který se ve své podstatě choval ke všem cizincům z těchto zemí jako k „podezřelým“ ze spáchání zločinu (připomeňme procedury snímání otisků prstů či povinných hlášení v místě bydliště). Došlo k dlouhodobějším změnám (MPI, 2005), veřejné povědomí občanů USA začalo vnímat Araby negativním způsobem. Domnívám se, že změny jsou společenského charakteru a mají psychologický podtext. Tak jako odrazují Araby od cest do USA, popuzují i Američany k nepřátelství vůči Arabům, které se může projevat ve vyšší míře jejich zamítnutých žádostí o víza. Ačkoliv byl program NSEERS zrušen, nejsou současné procedury povinných pohovorů a registračních programů (US-VISIT)

k občanům těchto národností více tolerantní. Zrušení programů, které umožňovaly obyvatelům Saudské Arábie bez návštěvy konzulátu obdržet víza přes cestovní kancelář, jsou jen jedny z mnoha změn, které nastaly a měly negativní „diplomatický“ charakter. Občanů cestujících z těchto zemí do USA tedy v prvních letech po 11/9 pokleslo v některých zemích o více než 70% (Spojené arabské emiráty). Tyto poklesové trendy mají z výše zmíněných psychologických faktorů dlouhodobější charakter, protože, dle mého názoru, vstoupily do povědomí těchto národů i ve smyslu jejich „národnostní hrdosti“. Státy se zaznamenanými největšími poklesy nepatří mezi chudé, ale naopak nacházejí se v oblastech, které jsou na ropu nejbohatší a dovolují jim tedy jistou nezávislost vůči USA. Válka v Iráku a Afghánistánu, myslím, také nijak nepřispěla k atraktivitě USA jako turistického regionu pro obyvatele z oblasti Blízkého východu.

V odpovědi na třetí tvrzení, že USA zaznamenaly největší poklesy u dočasné migrace, jen potvrdíme skutečnost, že se staly po dočasnou dobu méně žádanou zemí. Těžištěm imigrace v USA je sjednocování rodin, rodinné vazby jsou silné a mají tendenci překonávat i překážky. V liberálně-demokratické společnosti, kde právo na sjednocování rodiny patří mezi stěžejní uznávaná lidská práva je velice obtížné jakýmkoliv způsobem ovlivnit trvalou imigraci. Mnohem flexibilnější krátkodobá migrace, turismus a obchodní imigranti reagují na tyto překážky odlišně. Ve světě mají USA velkou konkurenci například v Evropě, proto je vysvětlitelný odklon japonských či brazilských návštěvníků od USA (DHS, 2008). Vysvětlení může být mnoho. Po útocích z 11/9 mohlo dojít k porušení povědomí o bezpečnosti USA a lidé z obavy před teroristy raději strávili svůj volný čas v jiné zemi. Myslím si, že poklesy mohly pramenit i z racionálnějších příčin. Například nové procedury, větší množství formulářů a důkladnější pohovory jak na konzulátech, tak při příjezdu na hranice USA i dnes odrazují potenciální turisty či obchodníky, kteří si vyberou raději jinou cílovou zemi, která svojí přívětivostí o ně projevuje větší zájem.

V této práci jsem si kladl za cíl zůstat nezaujatý, být politicky i nábožensky neutrální a především jsem neměl v úmyslu žádným způsobem cokoli či kohokoliv kritizovat.

Dovolte mi ukončit tuto práci tvrzením, že každý předtím než vpustí do svého domu hosta, pohlédne do kukátka, aby si ověřil, zda se nejedná o někoho cizího a nehrozí mu nějaké nebezpečí, proto je pochopitelné, že kdokoli, kdo zažije špatnou zkušenost, se raději příště nejdříve zeptá kdo to je.

7.0 Seznam literatury

7.1 Tištěné zdroje

- BARŠOVÁ, A., BARŠA, P. (2005): Přistěhovalectví a liberální sociální stát. Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku. Brno: Masarykova univerzita v Brně.
- CAMERON, R. (1996): Stručné ekonomické dějiny světa . 1. vyd. Praha, Victoria Publishing.
- CIHELKOVÁ, E. a kol. (1996): Světová ekonomika – základní nárys a nový vývoj. Skripta. 1. vyd. VŠE, Praha, s. 76
- DRBOHLAV, D. UHEREK, Z. (2007): Reflexe migračních teorií, Geografie – Sborník ČGS, roč. 112, č. 2, s. 125-141
- DRBOHLAV, D. (1999): Geografické aspekty v rámci interdisciplinárního výzkumu migrace obyvatelstva, Geografie – Sborník ČGS, roč. 104, č. 2, s. 73-88
- DVOŘÁKOVÁ, M. (2006): Mezinárodní migrace v ČR. Bakalářské práce. Masarykova univerzita v Brně, Přírodovědecká fakulta, Brno.
- Encyklopedie DIDEROT (1999): Velký slovník naučný, Diderot, Praha
- HUNTINGTON, S. (2004): Who Are We? The Challenges to America's National Identity, Simon & Schuster
- JELÍNEK, J. a kol. (1984): Ekonomická encyklopedie. I a II sv., 2.přep. vyd. Praha, Svoboda.
- KHOO, E. S., HUGO, G., McDONALD, P. (2008): Which Skilled Temporary Migrants Become Permanent Residents and Why? International Migration Review, Spring, roč. 42, č. 1, s. 193-226
- KINDLEBERGER, CH. P. (1978): Světová ekonomika. 1. vyd. Praha, Academia.
- MASSEY, S. D. a kol. (1993): Theories of International Migration: Review and Appraisal. Population and Development Review, roč. 19, č. 3, s. 431-466.
- KORČÁK, J. (1964): Úvod do všeobecné geografie obyvatelstva. Praha, SPN.
- MASSEY, S. D. - ESPINOSA K. E. (1997): What's Driving Mexico – U.S. Migration: A Theoretical, Empirical and Policy Analysis, American Journal of Sociology r. 102: s. 939–99.
- MASSEY, S. D. - ESPINOSA K. E. (1997): What's Driving Mexico – U.S. Migration: A Theoretical, Empirical and Policy Analysis, American Journal of Sociology r. 102: s. 939–99.
- MASSIMO, LIWI – BACCI (1992): A Concise History of World Population. Backwell, Cambridge, s. 50 – 60
- NAVRÁTIL, J. (1984): Stručné dějiny USA. 2. dopl. vyd., Svoboda, Praha
- RYASTAD, G. (1992): Immigration History and the Future of International Migration. International Migration Review, Winter, roč. 26, č. 4, s. 1168-1199

TINDALL, G. B. - SHI, D. E. (1994): USA (Dějiny států). 1. vyd. Praha, Lidové Noviny.

TVRDÝ, L. (1997): Migrace a její dopady na hostitelskou zemi (Rozvedeno na příkladu USA). Diplomová práce. Ekonomická fakulta, Technická univerzita Ostrava

VACULÍK, J. (2002): Poválečná reemigrace a usídlování zahraničních krajanů, Masarykova universita v Brně

VALLIN, J. (1992): Světové obyvatelstvo. Academia, Praha

7.2 Digitalizované zdroje

AKRAM, S. M., JOHNSON, K. R. (2002): Race, Civil Rights, and Immigration Law After September 11, 2001: The Targeting of Arabs and Muslims. New York University Annual Survey of American Law, roč. 58. [online 24.5.08]

[http://www.law.nyu.edu/pubs/annualsurvey/documents/58%20N.Y.U.%20Ann.%20Surv.%20Am.%20L.%20295%20\(2002\).pdf](http://www.law.nyu.edu/pubs/annualsurvey/documents/58%20N.Y.U.%20Ann.%20Surv.%20Am.%20L.%20295%20(2002).pdf)

DALKHAT, M. E. (2001): Reconstruction of the US immigration history: demographic potential approach. Výzkumná práce. Karachay-Cherkessian State Technological Institute, Cherkessk, 17 s. [online 24.5.08]

<http://www.ebiblioteka.lt/resursai/Uzsienio%20leidiniai/MFTI/2001/140e.pdf>

DRBOHLAV, D. (2003): Mezinárodní migrace obyvatelstva – pohyb i pobyt (Alenky v kraji divů). Přednáška zorganizovaná Multikulturálním centrem Praha a katedrou pedagogiky FF UK. [online 24.5.08]

http://aa.ecn.cz/img_upload/9e9f2072be82f3d69e3265f41fe9f28e/Pohyb_a_pobyt.pdf

HANSON, H. G. (2004): Immigration policy. Výzkumná zpráva. University of California, San Diego and National Bureau of Economic Research. [online 24.5.08]

http://irpshome.ucsd.edu/faculty/gohanson/immigration_policy.pdf

HAUGAARD L. a kol. (2004): September's Shadow – Post - 9/11 U.S.-Latin American Relations. [online 24.5.08]

<http://www.lawg.org/docs/SeptembersShadow.pdf>

HENIG, D. (2007): Migrace. Přehledová studie. Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu, Katedra antropologických a historických věd FF ZČU. [online 24.5.08]

http://www.caat.cz/attachments/149_David_Henig_Migrace.pdf

HENIG, D. (2007): Transnacionalismus. Přehledová studie. Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu, Katedra antropologických a historických věd FF ZČU. [online 24.5.08]

http://www.caat.cz/attachments/151_David_Henig_Transnacionalismus.pdf

JANKŮ, K. (2006): Moderní migrace. Stěhování se zvláštním významem. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta, Ostravská univerzita. [online 24.5.08]

http://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcef50bfa263ef/KJanku_Modernimigracestehovanisezvlastnimvyznamem.pdf

PAVLÍK, P. (2000): Integrační procesy ve světě. Elektronická verze knihy: JEHLIČKA, P., TOMEŠ, J., DANĚK, P. (2000): Stát, prostor, politika - vybrané kapitoly z politické geografie, KSGRR Přf UK. [online 24.5.08]

http://www.kap.zcu.cz/opory/studijni_texty/kniha_stat_prostor/

PHILIPPE FARGUES (2008): Circular Migration: Is it relevant for the south and east of the mediterranean? CARIM analytic and synthetic notes. San Domenico di Fiesole: European University Institute. [online 24.5.08]

http://cadmus.iue.it/dspace/bitstream/1814/8391/3/CARIM_AS&N_2008_40.pdf

RABUŠIČ, L. – BURJANEK, A. (2003): Imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace? Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Praha, Výzkumné centrum Brno. [online 24.5.08]

<http://www.vupsv.cz/an120.html>

SCOTT, S. (2006): Způsobnost teorie „globálního města“ vysvětlit současné vzorce a procesy pracovní migrace v rámci Evropy. Překlad migrace online. [online 24.5.08]

http://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/SScott_Globalnimesta.pdf

7.3 Internetové zdroje

CBO (2006): Immigration Policy in the United States. The Congress of the United States, Congressional Budget Office. [online 24.5.08]

<http://www.cbo.gov/ftpdocs/70xx/doc7051/02-28-Immigration.pdf>

CBP (2008): Filling Out Arrival-Departure Record, CBP Form I-94, for Nonimmigrant Visitors with a Visa for the U.S. [online 24.5.08]

http://www.cbp.gov/xp/cgov/travel/id_visa/i-94_instructions/filling_out_i94.xml

CIS (2002): Immigrants from the Middle East – A profile of the Foreign-born Population from Pakistan to Morocco. [online 24.5.08]

<http://www.cis.org/articles/2002/back902.html>

CIS (1995): Three Decades of Mass Immigration – The Legacy of the 1965 Immigration Act. [online 24.5.08]

<http://www.cis.org/articles/1995/back395.html>

CRS (2007): U.S Immigration Policy on Temporary Admissions, Report for Congress. [online 24.5.08]

<http://www.ilw.com/immigdaily/news/2007,0330-crs.pdf>

CRS (2004): U.S. Immigration Policy on Permanent Admissions, Report for Congress. [online 24.5.08]
<http://fpc.state.gov/documents/organization/31352.pdf>

DOS (2008): Visa Waiver Program (VWP). [online 24.5.08]
http://www.travel.state.gov/visa/temp/without/without_1990.html?css=print

DHS (2007): 2006 Yearbook of Immigration Statistics. [online 24.5.08]
http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2006/OIS_2006_Yearbook.pdf

DHS (2006): 2005 Yearbook of Immigration Statistics. [online 24.5.08]
http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2005/OIS_2005_Yearbook.pdf

DHS (2006): 2004 Yearbook of Immigration Statistics. [online 24.5.08]
<http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2004/Yearbook2004.pdf>

Federal Reserve Bank of Dallas (2003): U.S. Immigration and Economic Growth: Putting Policy on Hold. [online 24.5.08]
<http://www.dallasfed.org/research/swe/2003/swe0306a.html>

Federal Reserve Bank of Dallas (2001): Illegal Immigration and Enforcement Along the U.S.-Mexico Border: An Overview. [online 24.5.08]
<http://www.dallasfed.org/research/efr/2001/efr0101a.pdf>

ICE (2008): Student and Exchange Visitors. [online 24.5.08]
<http://www.ice.gov/sevis/students/>

IOM (2004): International Migration Law – Glossary on Migration. [online 24.5.08]
http://www.egypt.iom.int/elib/UploadedFolder%5CGlossary_on_Migration_En.pdf

MPI (2008): US in Focus – Spotlight on Temporary Admissions of Nonimmigrants to the United States. [online 24.5.08]
<http://www.migrationinformation.org/USFocus/display.cfm?id=674>

MPI (2007): Annual Immigration to the United States: The Real Numbers. [online 24.5.08]
http://www.migrationpolicy.org/pubs/FS16_USImmigration_051807.pdf

MPI (2006): US in Focus – Spotlight on Refugees and Asylees in the United States. [online 24.5.08]
<http://www.migrationinformation.org/USFocus/display.cfm?ID=415#3>

MPI (2005a): Secure Borders, Open Doors: Visa Procedures in the Post-September 11 Era. [online 24.5.08]
http://www.migrationpolicy.org/pubs/visa_report.pdf

MPI (2005b): Who Does What in US Immigration. [online 24.5.08]
<http://www.migrationinformation.org/usfocus/display.cfm?ID=362>

MPI (2004): Legal Immigration to US Still Declining. [online 24.5.08]
http://www.migrationpolicy.org/pubs/Factsheet_102904.pdf

MPI (2003): Chronology of Events Since September 11, 2001 Related to Immigration and National Security. [online 24.5.08]
<http://www.migrationinformation.org/chronology.pdf>

MPI (2003): Unauthorized Immigration to the United States. [online 24.5.08]
<http://www.migrationpolicy.org/pubs/USImmigrationFacts2003.pdf>

MPI (2002): Coming to America Two Years After September 11, 2001. [online 24.5.08]
http://www.migrationpolicy.org/pubs/Immigration_Since_9-11.pdf

UNDP (2004): Rozvojové cíle tisíciletí cesta ke snížení chudoby a sociálního vyloučení. Zpráva o rozvojových cílech tisíciletí. [online 24.5.08]
http://mdgr.undp.sk/DOCUMENTS/MDG_Czech_CZ.pdf

USAFIS (2008) U.S. Immigration Terms Definition from Usafis.org. [online 24.5.08]
<http://www.usafis.org/us-immigration/glossary-definitions.asp>